

Utrditi je treba vaše odbore SZDL

Plenum občinskega odbora SZDL na Bledu

Pretekli teden je bil na Bledu razširjen plenum občinskega odbora SZDL, katerega so se poleg članov občinskega odbora udeležili tudi predsedniki in tajniki vaških odborov SZDL. Glavni namen plenuma je bil utrditve odborov vaških organizacij SZDL in določitev enotne smeri političnega dela vaških organizacij v zvezi s formiranjem komun.

Novovoljni vaški odbori SZDL so po občinskih zbornicah, ki so bili marca in aprila, posvetili največjo skrb organizacijskim vprašanjem. Vso grajo zaslužijo vaški odbori Ribno, Bohinjska Bela, Laže in Sp. Gorje, ker se do danes niso vzpostavili novih odborov. V Spodnjih Gorjah je bil izvoljen na občnem zboru nov odbor, ki pa celo po štirih sejah še vedno ni izvolil predsednika, tajnika in blagajnika, ker nihče v odboru noče prevzeti omenjenih funkcij. Tak odnos do dela v odboru SZDL zasluži vso grajo še posebno zato, ker so po večini vsi člani odbora tudi člani ZK. Končno se pa temu ni čuditi, če vemo, da osnovna organizacija ZK v Sp. Gorjah ni imela že sedem mesecev sestanka. Da je v Sp. Gorjah tako stanje, so v precejšnji meri odgovorni člani ZK, ki so zaposleni v Železarni Jesenice in vključeni v osnovno organizacijo Železarne. Ti člani na tere-

nu odklanjajo vsako delo v množičnih organizacijah. Sklep na plenumu je bil, da je treba nuditi vso pomoč omenjenim vaškim odborom SZDL, da se tudi ti odbori organizacijsko utrdijo.

Plenum je ugotovil, da prav v tem obdobju, ko smo tik pred formiranjem komun Bled, v katero se bo vključila sedanja občina Gorje, stojijo pred odbori SZDL važne politične in gospodarske naloge. Ko uveljavljamo novo upravno-politično ureditev se moramo zavedati, da je komunalni sistem nov, da še nima izkušenj in da bomo pri svojem delu morali marsikaj spremeniti, popraviti in izboljšati, pri čemer bo morala SZDL odigrati glavno vlogo, nosilca socialistične ideje, ki nam bo zagotovila pravo pot do izpopolnjevanja družbenega upravljanja v gospodarstvu in družbenem življenju.

F. SMIT

OB ZBORU RELEJNIM KURIRJEV V STIČNI

Kurirji se pripravljajo na snidenje

Deset let življenja v svobodni domovini je za nami. Za nami je tudi borba v kateri se je naš narod boril proti okupatorju in domačim izdajalcem. Vse to je za nami, toda spomini na tiste dni krvave borbe nam niso in nam ne smejo ostati pozabljeni. Slavna in herojska pot naših narodov in zapisa naših vojsk svojih najboljših sinov v zgodovini človeštva. In v tej veliki borbi so tudi kurirji odigrali važno vlogo. Mnogi so tudi darovali svoja življenja na oltar domovine.

Z vedno večjim razmahom narodnoosvobodilne borbe, pa sta bili v januarju 1944 postavljeni na Gorenjskem dve poti. Prva pot, na desni strani Save, je vezala njen lev breg s Primorsko in čez Dolomite Dolenjsko. Druga pot pa je vezala lev breg Save z desnim na eni strani, na drugi strani pa Koroško, Štajersko in Dolenjsko. Spomladi 1944 pa so bile na Gorenjskem že štiri relejne poti, katerim je poveljeval štab IV. relejnega sektorja. Sedež štaba je bil v Selški dolini. Ob koncu leta 1944 je bilo na področju IV. relejnega

Kurirji rel. stanice G-35 nad Tržičem, kateri so vzdrževali vezo med Dobročo pri Tržiču in Kortami na Koroškem

sektorja 38 kurirskih postaj s približno 360 kurirji. Poleg dobro razporedene kurirske mreže na Gorenjskem, sta bili speljani dve poti na Koroško in sicer prva čez Dovje pri Mojstrani, druga pa čez Dovože njive pri Jezerkem na Koroško. Slednja se je cepila proti Obirskemu in čez Zelezo Kaplo v Solčavo. Na Primorsko so bile speljane tri poti in sicer ena iz Bohinja, druga čez Davč v Cerško in tretja čez Zirovski vrh v Idrijo. Od te poti se je ena neposredno cepila na Dolenjsko. Z Gorenjske pa je potekala linija proti Štajerski čez Krvave in Kamnik v Tuhinjsko dolino. Čez Savo je bilo speljanih pet poti, od katerih sta bili dve ilegalni. Poleg pošte in literature so kurirji prepeščali po svojih poteh mnoge partizane in voditelje.

KDO SO BILI KURIRJI?

Kdo so bili? To so bili mladi fantje, partizani, večina članov SKOJ, ki niso poznali ne sovražnih zased, ne rek in preprek, ki se niso bali ne dejna

Sekretariat SZDL komune Kranj je razpravljajal o perečih športnih vprašanjih

V torek je razpravljajal sekretariat SZDL kranjske komunice z nekaterimi športnimi funkcionarji in delavci o problemih športa na področju bodoče kranjske komunice in o osnovanju komunike zveze za šport. Posvetu je prisostvoval tudi predsednik LOMO Kranj Vinko Hafner.

Iz obširnega poročila predsednika SD »Triglav« Miheliča je bilo razvidno, da je stanje v športnih organizacijah — tako številčno kakor tudi kvalitativno — v Kranju razmeroma zadovoljivo, v podeželskih krajih pa vsekakor terja pozitivne. Tako je od skupno približno 1.500 registriranih športnikov kranjske komunice vključenih v oba kranjska društva kar 1100, torej odpade na vse podeželje le 400 športnikov. Po nekaterih občinskih sicer delujejo športne sekcije, vendar njih delo ni tako učinkovito kakor bi lahko bilo. Večina športnih panog so vključene kot sekcije v KUD, TVD »Partizan«, strelsko organizacijo in drugje ter nimajo svojega lastnega društva. V številnih občinah (tako v Zabnici, Goricah, Besnici, Predosljah), pa še mladina, kljub temu da je zelo številna, sploh ne udeležuje v športu.

Da je športna dejavnost v posameznih krajih tako majhna, je v največji meri krivo to, da so bile posamezne sekcije in nastajajoča društva prepuščena

preveč sama sebi in da ni bilo organa, ki bi njih delo vzpodbujal in jim pomagal, kajti doslej nismo imeli na Gorenjskem niti okrajnih športnih zvez.

Na zasedanju so izvolili iniciativni odbor, ki bo osnoval v okviru komunice posebno zvezo za šport, ki bo neposredno odgovorna SZDL, od katere bo dobivala tudi vso moralno in materialno pomoč in ki bo vzklajala delo posameznih društev, vzpodbujala, dajala nasvete in predvsem skrbela za pospeševanje športne dejavnosti med mladino na podeželju.

Razen tega se je na posvetu ugotovilo, da bo treba preko Ljudske mladine Slovenije povečati akcijo za včlanjevanje mladine v športne organizacije. Da bo SZDL neposredno kontrolirala in razdeljevala finan-

na sredstva ter bo obenem SZDL skušala tudi preko sindikalnih organizacij pospeševati šport po podjetjih. Bila je tudi dana pobuda, naj se gradnja športnih objektov pospešuje s prostovoljnimi delom športnikov samih in mladinskih delovnih brigad.

Ker je eno najbolj perečih problemov v športni dejavnosti pomanjkanje tehničnega in organizacijskega kadra, je bila posvečena posebna pozornost organizaciji tečajev. S tem v zvezi je bilo ugotovljeno, da so doslej športne organizacije premalo pošiljale svoje zastopnike na razne okrajne in republiške tečaje, pri tem pa so mnogo težav povzročala tudi podjetja, ki udeležencem niso hotela dati dopustov.

Vsekakor je bila razprava na sekretariatu SZDL zelo plodna, kajti razčiščenih je bilo mnogo vprašanj o športu na podeželju in postavljenih precej načelnih pripomb o izboljšanju stanja.

A. C.

REDNA LETNA SKUPŠČINA ALC V LESCAH

Letališče v Lescah postaja gospodarsko pomembno

Manjka jim ljudi s čutom odgovornosti in discipline

Lesce, 5. julija 1955.

Danes ob 17. uri je bila v novi letališčni zgradbi v Lescah redna letna skupščina Alpskega letalskega centra. Skupščini so prisostvovali poleg številnih delegatov aeroklubov z Gorenjske tudi predsednik Okrajnega odbora SZDL Mirko Zlatnar, podpredsednik Letalske zveze Slovenije Bogomir Peršič in sekretar Letalske zveze Slovenije Čedo Makole.

Pred poročilom predsednika ALC tovariša Danila Bračiča, so vsi navzoči z enominutnim molkom počastili spomin nepozabnega Branka Ivanuša.

V svojem izčrpnem poročilu je tovariš Bračič poudaril, da se kljub doseženim uspehom javljajo še velike pomanjkljivosti. Treba bo utrditi enotno organizacijo, ki bi bila kos reševanju postavljenih nalog. Zlasti je treba izpopolniti šolo, kajti ta naj bi vzgajala mlade ljudi v dobre in pogumne pilote, padalce, modelarje. In ne samo to! Treba je v njih vzbuditi zavest, da sredstva, katero so jim na razpolago, ustvarja delovni človek in je zato treba imeti do njih pravičen odnos.

Nadalje je tov. Bračič poudaril, da se bo glavno delo na letališču šele pričelo v prihodnjem letu, ko mora biti zgrajeno novo vzletišče. »Na vsak način pa zahtevamo«, je dejal tovariš Bračič, »da se letalska progra do Ljubljane podaljša do Lesca. Neugodno je zlasti, ker odpotuje letalo iz Lesca le ob sobotah, kar je neprikladno za potnike, ki potujejo po službeni dolžnosti.

Kokalj

Po poročilu tajnika in blagajnika je predsednik gradbenega odbora Tolar govoril o gradnji in stroških, ki so nastali pri urejevanju letališča in piste, letalske zgradbe, nove ceste na letališče, elektrifikaciji itd. Stroški so sicer nekoliko višji kot v predračunu to pa zato, ker so nekatera dela po načrtu spremenili in izboljšali.

Upravnik šole tovariš Novak je predlagal, da je za boljše vzgojo nujno potrebno še nekaj ljudi, ki bi se posvetili le vzgoji in izpopolnitvi mladih kadrov. Sledila so še poročila delegatov posameznih aeroklubov, padalske in propagandne komisije.

Tovariš Zlatnar je poudaril, da je »Naša velika naloga urediti, okrepiti in tehnično izboljšati letalsko organizacijo. Treba je povezati in približati le-

talstvo našim ljudem. Uspeh bo siguren le, če bodo vsi ljudje in posebno še sami člani aeroklubov prepričani v korist in nujnost letalstva in, da je pot, ki smo jo začeli, pravilna. To razumevanje je že čutili v tem, da denarnih sredstev ne manjka več toliko. Vendar je sedaj naša dolžnost, da znamo pravilno izkoristiti in razpolagati s tem, kar imamo. Zlasti moramo upoštevati te posebne možnosti in pogoje v jadraniu, katere imamo prav mi. Prav zaradi tega so zastopniki JAT že na mitingu poudarili, da bi že prej morali nuditi letalstvu v tem kraju večjo pomoč.

V navzočnosti vseh 43 članov je bil razrešen stari upravni odbor in izvoljen nov. Za predsednika je ponovno dobil največ glasov tovariš Bračič.

Ob zaključku je skupščina sklenila, da bodo v najkrajšem času postavili doprni kip pokojnega Branka Ivanuša in se tako vsaj delno oddolžili njegovemu spominu, saj mu je bila nova zgradba nad vse dragocena. L. J.

S SEJE ZBORA PROIZVAJALCEV OLO RADOVLJICA

Potrdili so 19 zaključnih računov

Pretekli petek je zbor proizvajalcev OLO Radovljica na svoji seji pregledal in potrdil zaključne račune 19 gospodarskim organizacijam tega okraja, za poslovno leto 1954.

Pregledali so zaključne račune za manjša obrtna, trgovska, gostinska in gradbena podjetja. Razen opekarne v Ljubnem, so vsa podjetja uspešno opravila svoje proizvodne naloge, vendar je v mnogih čutili posledice izredno malomarnega poslovanja in ponevreb s strani finančnega, knjigovodskega in upravnega kadra. Med drugim so pri obravnavi teh računov ugotovili pri trgovskem podjetju »Grosist« Jesenice visok izredni katalo, ki je za skoraj 100 odstotkov višji od dovoljenega. Za gradbeno podjetje »Sava« pa so odborniki predlagali, da mora le-to povrniti škodo, ki jo je napravilo s slabim delom, kot je bil primer kanalizacije na Stari Savi. Le-ta se je zrušila. V ledarini so kadi tako slabo zgradili, da niso ustrezale namenu. Gradbeno podjetje »Sava« pa je lani izkazalo okoli 20 milijonov

dobička, zato so bili odborniki mnenja, da mora podjetje nastalo škodo povrniti, sicer bi jo moral plačati LOMO Jesenice.

J. P.

Seja Sveta za gospodarstvo OLO Kranj

Cetrtek, 7. julija.

Na današnji seji so člani Sveta za gospodarstvo Okrajnega ljudskega odbora v Kranju razpravljali o pavšaliranju državnih obrtnih in gostinskih obratov za letošnje leto. Sklepali so tudi o ustanovitvi čevljarke šole v Žireh, puškarke šole in o predizobrazbi vajencev pri sprejemu v učno razmerje.

Svet za gospodarstvo je nadalje sklepal še o nekaterih manj važnih tekočih gospodarskih vprašanjih s področja kranjskega okraja.

KURIRJI IN NJIHOVE POTE NA GORENJSKEM

Relejna pot je bila na Gorenjskem postavljena že leta 1942. Ta je povezovala Primorsko z Gorenjsko, Gorenjsko pa s Koroško in čez Štajersko tudi Dolenjsko. Leta 1943 je bila ta pot močno izpopolnjena in število kurirskih postaj se je povečalo.

1. julija je odplula iz Trsta motorna ladja, s katero se seli v Avstralijo 1400 ljudi, od katerih je 700 Trzčanov. Večinoma so to specializirani delavci, ki so delali v raznih tovarnah in podjetjih pod zelo slabimi delovnimi pogoji.

NOVA NEMŠKA ARMADA

Zahodnonemško obrambno ministrstvo je objavilo, da se je doslej priglasilo v zahodnonemško armado 143.000 prostovoljcev. V zadnjih tednih je prihajalo dnevno po 1000 prostovoljcev za sprejem v vojsko. Med prosilci so večinoma nekdanji oficirji in podoficirji Wehrmachta.

AMERIŠKI HELIKOPTER-
JI ZA BOJ PROTI
ALŽIRCEM

ZDA bodo v nekaj dneh dobavile Franciji več modernih helikopterjev. Francoska vojska in policija jih bosta uporabljali v bojih proti alžirskim nacionalistom. Francoske oblasti sodijo, da se skriva v alžirskih gorah kakih 2500 upornikov.

OBNOVA DIPLOMATSKIH
STIKOV MED ALBANIJO
IN GRČIJO

Albanija je prosila generalnega tajnika OZN Hammarskjöldja, naj posreduje med njo in Grčijo za obnovo diplomatskih odnosov med njima. Stiki med Grčijo in Albanijo so bili prekinjeni za časa državljanske vojne v Grčiji.

PEARSON BO OBISKAL
MOSKVO

Kanadski listi poročajo, da je Molotov povabil kanadskega zunanega ministra Pearsona v Moskvo na obisk. Pearson je vabilo sprejel.

ETNA SPET BRUHA

3. julija je ognjenik Etna začel zopet bruhati. Velike množine lave so bruhnile v zrak v obliki razžarelega stebra, visokega približno 100 m, in se razširile po zahodnem pobočju gore. Podatkov o morebitni škodi še ni.

Lep uspeh Rdečega križa na Jesenicah

S prostovoljnim oddajanjem krvi bomo pokazali svoj čut do sočloveka

Do nedavna se je v naši državi v organizaciji Zavoda za transfuzijo krvi v Ljubljani, plačevala krvodajalcem kri od 5-7 din za 1 cm³. Razumljivo, da je izdala naša država tako ogromne milijone za nujno potrebno kri transfuzij. Samo jeseniška bolnica je izdala v minulim letu za kri nad 6 sto tisoč dinarjev. Vsekakor je bilo nujno, da je prešla tudi naša država na način prostovoljnega in brezplačnega oddajanja krvi.

kar so v drugih državah že dolgo delali. Za to akcijo je dal na Jesenicah pobudo Mestni odbor RK in Mestni sindikalni svet. To človekoljubno pobudo so terenski odbori RK razumeli in pristopili z vso resnostjo k tolačenju nujnosti prostovoljnega in brezplačnega oddajanja krvi. Naleteli so, predvsem pri bivših dajalcih krvi, na različna tolačenja, a kljub temu dosigli že lepe uspehe, saj je bilo od početka akcije do danes od-

dano jeseniški bolnici že okoli 20 l krvi na prostovoljni bazi in brezplačno. Vseh prostovoljnih dajalcev krvi je na območju Jesenic že 543; vsi so bili zdravniško pregledani in bodo iz zdravstvenih razlogov lahko dajali kri.

To koristno akcijo je prišel prvi terenski odbor RK na Bl. Dobravi, ki je pridobil prvih 50 dajalcev krvi. Tudi po tej akciji se vidi, da je terenski odbor na Blejski Dobravi v sponzornem ednem najdelavnejših na območju mesta Jesenice. Pravilno so pristopili k pridobivanju dajalcev krvi tudi terenski odbori Stara Sava, Podmežaklja, Sava, Ukova in Koroska Bela, le tereni Središče, Javornik in Hrušica te naloge niso znali rešiti. Če morda omenjeni terenski odbori RK tej nalogi niso kos, naj bi jim prišli na pomoč odbori SZDL.

Pohvaliti je treba tudi Sindikalni odbor Zelenarje Jesenice, ki je znal pridobiti potom svojih pododborov 144 dajalcev krvi. Kaže, da bo sedanje število prostovoljnih dajalcev krvi v kratkem naraslo na 500 in še več. Primer železniške nesreče v Zirovnici, pri kateri je izgubil ponesrečenec skoraj vso kri in ostal pri življenju zato, ker je dobil transfuzijo krvi, ki so jo dali dva dni pred nesrečo jeseniški prostovoljci, je mnoge vzbudil, da so se prijavili med prostovoljne dajalce krvi. Zadostne zaloge konzervirane krvi in krvne plazme bodo velikega pomena pri zdravljenju ponesrečencev in bolnikov.

Tudi šoferji imajo svoj praznik

Na Jesenicah ga bodo slavili že drugič

13. julij je praznik naših šoferjev, ki ga že nekaj let praznujemo. Ta dan, pred 12 leti, je bil namreč simbolični rojstni dan partizanske motorizacije v Sloveniji. Ko so italijanski fašisti objavili, da so uničili in razbili že vse edince naše na-

rodnoosvobodilne vojske, je stopila v akcijo za osvoboditev Žužemberka tudi motorizacija NOV. Šoferji-partizani se ob tem času spominjajo tudi prevoza prve slovenske vlade in 10. obletnice osvoboditve.

Skrb za strokovno vzgojo kadrov

V lesni industriji se vse bolj zaveda, da je proizvodnja odvisna od strokovno sposobnih delavcev. Lesno industrijski obrat v Bohinjski Bistrici je pred dvema mesecema organiziral tečaj za člane kolektiva, ki se pripravljajo za polaganje izpita za kvalificirane delavce. Koncem minulega tedna je zasedala v Bohinjski Bistrici izpitna komisija Okrajnega ljudskega odbora v Radovljici. Od 25 kandidatov je polgalo izpit 16 kandidatov, ki so vsi pokazali zelo dobre uspehe. Dva sta opravila praktični in teoretični del izpita z odličnim, osem s prav dobrim in pet z dobrim uspehom; dočim ima le eden popravni izpit iz računstva.

Šoferji menijo, da jim niti služba niti ostale okolnosti ne dopuščajo, da bi praznovali svoj praznik posebno slovesno. Jeseniški šoferji so že lani imeli skromno prireditev, za letos pa so pripravili manifestativni »pohod« vseh motornih vozil, ki jih uporabljajo člani jeseniškega društva. Povorka bo krenila s Koroske Bele skozi Jesenice. Nato pa bodo imeli slavnostni sestanek.

Šoferji na Jesenicah so ustanovili svojo podružnico že leta 1953 in imajo danes nekaj nad 90 članov — poklicnih šoferjev in avtomehanikov z Jesenic, Bleda, Radovljice in ostalih krajev. Člani sodelujejo tudi z organi javne varnosti, predvsem v prometni službi in skrbijo za izpopolnjevanje svojega znanja. Upravni odbor pa nudi članom pravno pomoč, pomoč v primeru bolezni, nezaposlenosti itd.

POZIV

V dneh 21. in 22. julija 1955 bo v Stični na Dolenjskem zbor kurirjev relejskih stanic Slovenije. V ta namen poziva štab za Gorenjsko vse nekdanje kurirje, komandirje in komandante relejskih stanic, naj pošljejo najkasneje do 14. t.m. svoje naslove štabu za proslavo kurirjev pri Okrajnem odboru ZB NOV Kranj. Nadalje se naprošajo tudi za razne dokumente, ki jih morda posedujejo, ker so ti štabu nujno potrebni za razstavo. — Gorenjski štab za proslavo zbora relejskih kurirjev.

Svetovni bankirji

Ekonomska moč Vatikana

Službeni krogi v Vatikanu odločno zamikajo, da je Vatikan bogata ali, kot trdijo nekateri, celo ena najbogatejših sil na svetu. Katoliška cerkev namreč pravi, da je njeno bogastvo le »plod milosti otrok, kot zahvale za očetovo milost«. Vendar ta milost, ki se nabira po cerkvah, prinaša le skromne dohodke, ki bi bili premajhni za vzdrževanje tako velikega aparata. Saj katoliška hierarhija šteje danes 1500 nadškofov in škofov 450 tisoč duhovnikov in redovnikov in čez 850 tisoč nun. Tudi za propagandni aparat je potrebno mnogo denarja. Več dohodkov prinašajo v Vatikanu razne cerkvene manifestacije, ki jih organizirajo v Rimu, že ves čas od XVI. stoletja dalje. Tako je Vatikan izvelik samo od romarjev, ki so v »svetem letu« 1950 prišli v Rim, 50 milijonov lir. Tudi zneski, ki jih katoliška cerkev prejema od pozameznih držav na osnovi sklenjenih konordatov, niso majhni in brezpomembni. Največ dobička pa ima Vatikan od svojega denarja, naložnega v razno podjetja in banke na svetu. To mu omogoča vpliv na politično in gospodarsko življenje v mnogih deželah. Generalni administrator vatikanske premoženja je znani finančni strokovnjak Bernardino Nogara, ki je član upravnih odborov 30 velikih delniških družb. Na njegov predlog je Vatikan 1930. leta vložil 200 milijonov lir v zloglasne igralne v Monte Carlu. Nogarin na-

mestnik je markiz Sachetti, ena najvidnejših osebnosti v Vatikanu. On je tudi upravnik palače Svete Stolice, predsednik upravnega odbora bančnih direktorjev »Svetega duha« in direktor Rimske banke. Drugi Nogarin pomočnik je nečak pa peža Pija XII., princ Giulio Pacelli. Vatikan kontrolira danes 40 centralnih bank in okoli 100 filijal. Največ kapitala je vložil v italijansko industrijo. V poldržavnem trustu IRI (Istituto Ricostruzioni Industriali), ki kontrolira skoraj vse italijanske bančništvo in precejšnji del industrije in ki ima v svojih rokah 75% italijanskega brodarstva, je Vatikan udeležen s 17%. Popolnoma vatikanska je banka »Banco di San Spirito«, velik delež pa ima Vatikan tudi v milanski »Banca Commerciale Italiana«, v kateri je predsednik administrativnega sveta spet Bernardino Nogara. Prav tako je s firmo »Montecatini«, enim največjih italijanskih trustov kemične in mineralne industrije. Cela vrsta je še podjetij, tovarn in bank v Italiji, v katerih ima Vatikan svoj delež, v njihovih upravnih odborih pa sedita na odgovornih mestih Bernardino Nogara in Giulio Pacelli. Nogara zastopa Vatikan tudi v mnogih francoskih bankah, kot so »Banque Italo Française de Credits«, »Société Privée d'exploitation immobilière«, »Credit industriel« in druge. Nogara je član upravnega odbora »Banque française et Italienne pour

l'Amérique du Sud«, v kateri ima Vatikan 40% delelic in ki je v bistvu podružnica italijanske »Banca Commerciale Italiana«. Ta banka finansira razne posle v Braziliji, Argentini, Urugvaj, Kolumbiji in Čileju, ter je glavno oporišče Vatikanu v Južni Ameriki. Razen tega razpolaga Vatikan z velikim številom nepremičnin v Buenos Airesu, s tovarnami gume in tekstila v Braziliji itd. V Spaniji je Vatikan povezan s »Spansko-ameriško banko«, ki ima sedež v Madridu, filijale pa po raznih državah Južne Amerike. Vatikanški kapital je vložen tudi v večino španskih železnic in v veliki švicarski trust za elektroindustrijo »Elektrobank«. Čeprav so SAD v glavnem protestantska dežela, ima Vatikan tudi tam precejšen gospodarski interes in tako gospodarski, kakor tudi politični vpliv. Zlasti je zainteresiran v eni največjih finančnih skupin, v Morganovem konzorciju, kateri za Vatikan vloga razne investicije v ZDA. Vpliv ima tudi v mnogih vodilnih večjih ameriške industrije. Tudi ameriška država je vedno pripravljena na finančne kupčije z Vatikanom. To se vidi tudi po tem, da je bil dolgoletni diplomatski predstavnik ZDA pri Vatikanu Myron Taylor, direktor finančnega komiteja ameriškega trusta za jeklo in direktor banke »First National Bank« iz New Yorka, ki kontrolira Morganov konzorcij. Jezuiti pa imajo delnice v »International Power

Company«, ki kontrolira številne električne družbe v Kanadi in Argentini. Pred kratkim je ameriški tisk odkril afero z zlatom, ki ga je bil Vatikan kupil od ameriške države. Casopisna anketa je prišla do tehle rezultatov: Po izjavi pomočnika finančnega ministra ZDA A. N. Orallyja so ZDA prodale Vatikanu zlato palice v vrednosti 26.800.000 dolarjev. Filadelfijski pomožni škof Mark Meshee pa je izjavil, da je Vatikan res kupil za kakih 27-28 milijonov dolarjev zlata, od česar je okoli 5 milijonov prodal naprej, tako da mu je ostalo zlata za 21 milijonov 800 tisoč dolarjev. Dočim ameriški tisk obtožuje ameriško vlado, da je zlato prodala Vatikanu po nižjih cenah, kot so na svetovnem tržišču, odklanja zastopnik finančnega ministrstva in filadelfijski pomožni škof to obtožbo. Filadelfijski škof je samo priznal, da je večina vatikanskih zlatih rezerv deponirana v državni blagajni v New Yorku, zakaj to je — kot pravi škof — splošna praksa in vsi šefi držav mislijo, da je zaradi spremenjenih razmer v Evropi bolj varno del nacionalnega bogastva hraniti v ZDA. Bogastvo Vatikana je danes ogromno. Neprecenljiva je vrednost njegovih umetniških zbirk. Velik del najbolj znanih renesančnih umetnin je v njegovi posesti. Italijanski časopis »Oggi« trdi, da ima Vatikan samo v zlatih palicah vrednost večjo od 11,5 milijard dolarjev in s tem zavzema takoj za ZDA — drugo mesto na svetu. Absolutno bogastvo Vatikana je težko oceniti. O tem pa ni dvoma, da sodi med najbogatejše svetovne sile. M. K.

IZ PREDOSELJ

Kulturni dom je pod streho, toda...

Ze vrsto let so imeli v Predosljah dom, v katerem so se razbirali športniki, člani KUD in v raznih drugih organizacijah. Dom pa je bil premajhen in je iz leta v leto vedno večje ustrezal razgibanemu življenju občanov. Zato so se Predosljani odločili, da bodo nekdanji dom povečali, razširili in dvignili. Lansko jesen so že začeli z gradnjo. Postavili so zidove novega velikega dvonadstropnega kulturnega doma in z deli prišli tako daleč, da je dom danes že pod streho. Toda...

ralo precej navdušenih športnikov — ni, družbene organizacije so ostale brez strehe in na žalost tudi sredstev ni, da bi občani lahko upali na skorajšnjo ureditev kulturnega doma. Velike težkoče pa ima že več let Osnovna šola v Predosljah — premalo ima prostorov. V načrtih je predvideno, da bosta dva razreda tudi v kulturnem domu. Zato ima ObLO Predoslje za sedaj le to željo, da bi vsaj do jeseni dogradili ta del kulturnega doma, če že drugega ne bodo mogli. Na mestu bi bilo, da bi se vse družbene organizacije in vsa društva čimbolj povežala in da bi tako skupaj skušali rešiti to vprašanje. Menda so se že sami o tem posvetovali, kar moramo samo pohvaliti.

Opomin in majhen nasvet

Ze skoraj v vseh gorenjskih vaseh so postavili spomenike padlim borcem in talcem NOB in prav tako ga imajo tudi v Predosljah, le s to razliko, da tako zanemarjenega spomenika kot je pri njih, ne bi videli nikjer drugje. Vprašamo se, ali občani ne vidijo, da spomenik tistih, ki so žrtvovali svoja življenja za našo svobodo, stoji med bujnim plevelom, in če ne, naj jih vsaj te vrstice opomni na to. Prav gotovo pa bi bilo lepo, če bi za take in podobne spomenike vsaj od časa do časa poskrbela mladinska ali pionirska organizacija in se tako spomnila na naše borce in talce ter jim primerno oskrbovala njihove spomenike.

Občanom Predoslj prav gotovo tudi ni v ponos in okras vasi, že dva meseca napol podrti žaga skoraj sredi vasi. Kdor koli se pelje tod mimo se verjetno vpraša, če je to morda »zgodovinski spomenik« in če mora zato tako biti. Menimo, da bi se dalo te ostanke brez kakršnihkoli težav ali sredstev podreti do tal, saj menda na preperelih ostankih zidu nima nihče namena graditi kaj novega. Prav gotovo bi se dalo to z malo dobre volje in prostovoljnega dela urediti, da ti ostanke ne bi več škodovali lepoti Predoslj. F. B.

Glas naših bralcev

Neprijetnosti v planinskem domu na Krvavcu

Gora ni nora, tisti je nor, ki gre gor! Tak je pogovor za one, ki jim je ljubo udobno dolinsko življenje. Vendar za mene ne drži. Kadar mi le dovolijo razmere, pohitim v lepo naročje gora. Ne morem si predstavljati lepše nedelje, od one, ki jo preživim kje visoko v gorah — tam, kjer se zdi, da se stikata nebo in zemlja. Ali danes, tako kot vse drugo, tudi gore mnogo stanejo. Zato si človek le težko privoščiti tak nedeljski pohod. Zadnjo soboto sva z možem

po dolgem času zopet obiskala Krvavec. Zelela sva se naučiti čim več gorskega zraka in dobrega planinskega mleka. Na Kriški planini, kamor svo prišla okoli 6. ure zvečer, nam je prijazen pastir postregel z mlekom. Skoraj liter in pol sva ga popila — res, huda žeja je bila. In račun — 40 din. »Le napijta se ga, kajti na vrhu je drag, veliko dražje — naju je hrabil. Nisva mu čisto verjela. — Še dobre pol ure in bila sva na cilju. Ni bilo mnogo ljudi v koči. Prvi vtis je bil zelo dober. Potem pa sva, ko sva spoznala, da je imel pastir dol na Kriški planini prav — saj je stala tu skodelica mleka (1/4) kar 20 dinarjev, naročila čaj. Toda, ko sva ga dobila, nam je bilo žal, da sva ga naročila. Morda je bil skuhan v čisti posodi, mogoče tudi še ni bil 10 krat prekuhan (kar se v planinah pogosto dogaja), a serviran je bil v strašno umazanem lončku. Razumem, da dvema ženicama ni lahko upravljati tako velik dom, kot je na Krvavcu. Tudi planinci niso vedno dovolj dis-

ciplinirani, posebno, kadar je treba sezuti čevlje pred spalnimi prostori, mislim pa, da bi oskrbniki lahko kljub temu malo bolj pazili na čistočo. Tiste skodelice gotovo že zelo dolgo niso videle vroče vode. Za to vendar ni treba mnogo truda!! Še nekaj je, česar prav gotovo ne bi bilo treba. Velike muhe brencijo po jedilnici. Od jedil, na katerih se pasejo, letajo od planinca do planinca in se proti večeru vneto zalegajo v okenske šipe, ker si žele ven, na prosto. Z veseljem sem jim hotela pomagati pri njihovem prizadevanju, toda okna so bila zabita in se niso dala odpreti. Ne vem, kako jedilnico zračijo, kadar pometajo? Na koncu naj omenim še ovelne šopke na mizah. Vsaj v sobotah, ko pride malo več gostov v dom, naj bi jim prilič svežo vodo, ali pa bi jih z malo truda izmenjali s svežimi, saj v neposredni bližini doma raste mnogo lepega planinskega cvetja, ki ga krave z užitek zoro. Planinka

Kaj pravi na to sanitarna inšpekcija?

Večkrat grem v trgovino, bodisi v »Izbiro« ali v Kmetijsko zadruge v Lescah. In odkar je vreme tako topla, da se tudi muhe lahko nemoteno sprehajajo po jedilih, postanem vedno, brž ko stopim v trgovino, nezazpolžen. Kadar čakam, da pridem na vrsto, opazujem druge ljudi in tudi njim se na obrazu bere neka nejevolja, ki opazujejo sprehajanje muh. Seveda tudi vsemu streznemu osebnju ni vseeno. Trudijo se, da bi muhe odgnali, pokrivajo jestvine s steklom, odganjajo nadelžno mrčes na vse načine, a vse zaman... Ni se treba veliko čuditi in spraševati od kod toliko muh. Stopim iz Kmetijske zadruge in hočem zaviti na desno po klancu navzdol. Komaj naredim nekaj korakov, ko vidim tik ob stavbi za lesenim plotom gnojilne. Od tod torej, si mislim! Ne vem, morda je gnojilne potrebno res tik ob Kmetijski zadruge? Toda... Se preden stopim v naslednjo trgovino, naletim prav na isti primer — morda še slabši! Prav na glavnem križišču cest na

Bled in železniško postajo, udari v nos neprijeten vonj. Zopet gnojilne! Če stopiš bližje, se zaletijo vate muhe s svojim neprijetnim brencanjem. In, da je njihova hrana raznovrstnejša in boljša, zahajajo v nekaj korakov oddaljeno trgovino. Zato je zaman ves trud tamkajšnjih uslužbencev, da bi se nadležne obvarovali. Tudi bližnji stanovaleci se pritožujejo. Poleti morajo v najhujši vročini zapirati okna, sicer bi bilo muh toliko, da bi se jim ne dalo ubraniti in bi prav gotovo nastopila tudi kakšna bolezen. Zanimivo je, da je sanitarna inšpekcija zaradi številnih pritožb že mnogokrat obljubila, da bo poskrbela, da se to prepreči. Minulo je celo že več let in okoličani, kakor tudi vsakdo, ki kupuje v teh trgovinah, zaman čaka rešitve. Razen tega so Lesce tudi letoviški kraj; kraj, kjer se ustavi na svoji poti na Bled in drugam mnogo domačih in tujih izletnikov. Upam, da bo sanitarna inšpekcija le videla nehigijeno in pravočasno preprečila morebitne bolezni. Potrtnik

Gospodarske novice iz vse domovine

NAŠA GOSPODARSKA DELEGACIJA BO OBISKALA EGIPAT

Konec septembra ali v začetku oktobra bo odpotovala v Egipt jugoslovanska delegacija, ki bo z egiptovskimi gospodarskimi funkcionarji proučila možnosti za širše gospodarsko sodelovanje med obema državama. Ta pogajanja bodo dejansko nadaljevanje razgovorov, ki so jih pred nekaj meseci začeli v Beogradu.

NAČRTI ZA GRADNJO TERMOELEKTRARNE V SEČOVLJAH

Za boljše preskrbovanje koopskega okraja z električno energijo, nameravajo v Sečovljah zgraditi termoelektrarno, ki bo izkoriščala odpadke rudnika črnega premoga. Ta termoelektrarna bo v celoti oskrbovala sečovljanski rudnik premoga, ki je eden izmed glavnih potrošnikov električne energije v koprskem okraju.

3 MILIJARDE DIN INVESTICIJ V REČNEM PROMETU

V kratkem se bodo podjetja rečnega prometa na natečaju potegovala za odobritev kredita iz splošnega investicijskega sklada v višini 3 milijarde dinarjev.

NOVI POTNIŠKI LADJI

Nedavno tega so v ladjedelnici »Uljanik« v Pučju dogradili novo potniško ladjo za obalno plovidbo, ki nosi ime »Maribor«. Ladja bo vozila na progi Reka-Kotor ter lahko sprejme 500 potnikov in ima 47 ležišč. Njena hitrost je 16,3 milje na uro.

Se ta mesec pa bo v spliški ladjedelnici splovljena naša največja potniška ladja »Jugoslavija«, ki bo največje in najmodernejši plovni objekti naše trgovske mornarice. Ladja je dolga 90 m, širaka 13 m ter bo razvila lahko največjo hitrost do 18 morskih milj. Na njej bo prostora za okoli 1200 potnikov. Urejena je najsodobnejše.

Jesenice so si priborile mojstrsko šolo

Ze pred leti se je Zelezarna Jesenice odločila za ustanovitev mojstrske šole. Do ustanovitve šole pa vse do letos, ko je Zelezarna izdelala zanjo nov predlog (ki sta ga podprla LOMO Jesenice in OLO Radovljica) ni prišlo, ker so nekateri ugovarjali šolanju poleg delovnega časa in podaljšanju učne dobe od dveh na tri leta.

Na nedavnem zasedanju komiteta, ki jo je sklical Svet za prosveto LRS pa je bil predlog za ustanovitev mojstrske šole na Jesenicah izglasovan. O ustanovitvi mojstrske šole z metalurškimi in kovinarskim odsekom je na zadnjem zasedanju razpravljala tudi Svet za prosveto in kulturo LRS in predlog o ustanovitvi šole soglasno sprejel. Z mojstrsko šolo je dobila Zelezarna Jesenice neke vrste nadomestilo za dosedanj delavski tehnikum, ki je vzgajal metalurške tehnike, dočim bo mojstrska šola vzgajala visokokvalificirane delavce. Ti so jeseniški železniki prav tako potrebni kot metalurški tehniki, saj je znano, da ima Zelezarna Jesenice blizu 7.000 članov kolektiva in okrog 200 mojstrov. Od teh pa je le malo takih, ki imajo ustrezajočo strokovno izobrazbo. Novo ustanovljena mojstrska šola, ki jo bodo obiskovali dijaki poleg redne zaposlitve v podjetju, pa bo dala potrebno izobrazbo sedanjim, pa tudi bodočim mojstrom. Zanimanje za delovanje jeseniške mojstrske šole je izredno, čeprav nje ustanovitev uradno še ni bila objavljena in šola razpis o sprejemanju dijakov še ni izdala.

S šolskim letom 1955-56 predvideva sprejeti šola do 30 dijakov za metalurški in do 30 dijakov za kovinarski odsek. Ker ima šola ustrezajoče prostore dosedanjega tehnikuma in izbran predavateljski kader, ni bojzani, da šola ne bi delovala

Nagrajeni bodo le najboljši izdelki

Uprava Gorenjskega sejma je letos vpeljala ocenjevanje kakovostnejših izdelkov

Razen mnogih novosti, ki jih pripravljajo zastavljaleci letošnjega Gorenjskega sejma, ki bo v Kranju od 29. julija do 8. avgusta, bodo prireditelji vpeljali še eno novost, katere doslej namreč še ni bilo na Gorenjskih sejmih. Vpeljali bodo ocenjevanje in nagrajevanje najkakovostnejših razstavljenih izdelkov.

Ocenjevanje kot običaj na raznih razstavah in sejmih ni nov pojav. Povsod, kjer imajo za to predvsem finančne možnosti, se poslužujejo tega pozitivnega in vzpodbudnega načina za pospe-

delavi, izvirnosti zamisli, okusu in umetniški vrednosti izdelka, pa tudi na njegovi praktičnosti in komercialni vrednosti. Ocenjevalci se bodo le izdelki obrtnih podjetij in domače obrti. Skupno bo razdeljeno med vse nagrajence 640.000 dinarjev.

Vsak član ocenjevalne komisije bo ocenil izdelek z 1 do 20 točkami, s tem da bo ocenil z 20 točkami le najkakovostnejše izdelke. Seštete točke vseh članov komisije, deljene s številom članov komisije pa bo dalo povprečno oceno posameznemu izdelku. Odlično oceno bodo pre-

jeli izdelki, ki bodo nabrali 17 do 20 točk, prav dobro oceno bodo dobili oni s 13 do 17 in dobro tisti, ki bodo prejeli 10 do 13 točk. Samo poslovanje ocenjevalne komisije pa je urejeno s posebnim pravilnikom o ocenjevanju in podelitvi nagrad.

Letošnje ocenjevanje izdelkov, ki bodo razstavljeni na Gorenjskem sejmu pa ima še svojo tehnejšo vsebino. Spričo dejstva, da je letošnji Gorenjski sejem obrtno-industrijska gospodarska prireditelj, z izrazitim poudarkom na blagu za široko potrošnjo, bo ocenjevanje izdelkov imelo še poseben pomen. Posameznikom in obrtnim podjetjem na Gorenjskem bo dala vzpodbudo za nadaljnjo proizvodnjo izdelkov, ki so nujno potrebni našemu delovnemu človeku.

Oglasila
V. GORENJSKI SEJEM
v Kranju od 29. 7. do 8. 8. 1955

ševanje proizvodnje posameznih izdelkov ali gospodarske panoge kot celote. Tako ocenjevanje se še najbolj uporablja na raznih živinskih sejmih in razstavah, ki se zlasti na Gorenjskem odlikujejo po zelo visoki kakovostni ravni prigrane živine.

Letos bo usmerjeno ocenjevanje in nagrajevanje izdelkov, ki ga organizira Upravni odbor Gorenjskega sejma, predvsem na kakovost izdelkov s posebnim poudarkom na strokovni iz-

Dva uspela tečaja v Kamniku

V Kamniku sta bila dva zelo uspela tečaja. Na gimnaziji je bil 15-dnevni seminar germanistov, ki se ga je udeležilo 28 profesorjev in predmetnih učiteljev, ki poučujejo na naših gimnazijah nemščino. Tečaj je v vsakem pogledu lepo uspel in udeleženci so si pridobili mnogo novih pogledov na praktični jezikoslovni pouk ter izmenjali medsebojne izkušnje iz šolske prakse. Napravili so tudi dva izleta v Kamniško Bistrico in Logarsko dolino.

V Domu za rehabilitacijo invalidne mladine je pa bil dvo-tedenski tečaj za vzgojitelje invalidne mladine. Obiskovalo ga je 18 udeležencev, predavali pa so specialisti z Ortopedske klinike in Ljubljani in iz Centra za rehabilitacijo invalidne mladine v Beogradu.

pozitivno in da ne bi mogla vzgojiti potrebnega kadra visokokvalificiranih delavcev, ki je ne samo Zelezarna Jesenice, temveč tudi ostalim našim železarnam in kovinskim podjetjem nujno potreben.

P.

ZA KAJ GRE?

Svetovali so mi, naj ne pišem o tem, ker bi lahko kdo dobil občutek, da gre spet za tisto o mačku in repu. Tudi so mi rekli, da bom napravil s tem podjetju samo brezplačno reklamo. Prigovarjali so: »Kaj bi pisal tisto o baru, mar nisi bil že sam v njem?« Vendar sem napisal!

Ne mislim oznanjati neke puritanske (morda celo malomeščanske) morale. Zdi pa se mi, da je »neka« gnilega v državi Danski. Nekdo je dal v usta grizljaj, ki ga ne more požreti: prevelika in preočitna težnja za zaslužkom. To so stvari, ki so zoprne človeku, in te bi rad obsodil v tem pisanju. Zato sem torej kljub vsemu prijel za pero in neprizadeto napisal tole:

VSE NA KUPU

Za kranjsko trgovsko podjetje »Delikatasa« pravzaprav ne vež kaj je. Je trgovina, obrt in gostilna hkrati. V enem prostoru se prodajajo jestvine, se popiva in izgotavlja sladole. To je seveda higiensko malo priporočljivo. Samo vodstvo podjetja »Delikatasa« ve, koliko opominov sanitarnih organov je že prišlo na njihov naslov. Zaradi prodaje pokvarjenega blaga je obravnaval poslovanje tega podjetja tudi že sodnik za prekrške.

Skratka, človek dobi občutek, da je grizljaj, ki ga hoče pod-

jetje poiziti preobčuten in je prav zato ker hoče veliko, čim več, vse slabo. Dobra lokacija prostorov in velik obisk vzbujata nove apetite, saj se predmet poslovanja podjetja širi iz meseca v mesec in obsega trenutno najrazličnejše blago od perutnine do sladole. Nihče nima ničesar proti širjenju podjetja. Vendar vsak preudaren kupec postavlja pri tem dva pogoja: da se podjetje širi tako, da je zadoščeno vsem higienskim predpisom (ne pa da se v istem prostoru pije, kadi in izdeluje sladole) in da se podjetje širi na svoj račun, ne pa na račun kupcev.

MARŽE

Tu prihajamo na delikatno vprašanje. Bilančna komisija je po izjavi načelnika Sveta za gospodarstvo LOMO Kranj ugotovila, da so marže (po domače: nabitek na nabavne cene) previsoke. To ugotovljajo tudi kupci. Nekaj primerov: salama je 5-10 dinarjev dražja kot drugod, bomboni isto, sir isto. Zakaj neki naj bi si podjetje kupilo »marjanec«, če ne zato, da bi imelo dobiček. Da pa to navaja ljudi k hazardu, to podjetje ni upoštevalo. Zgodil pa se je primer, da so igrali celo po 500 dinarjev za igro. Kranjčani so negodovali, podzvel pa ni nihče nič in vse je šlo svojo pot kot poprej.

O PROMETNIH TEŽAVAH SELŠKE DOLINE

Mostovi - glavno vprašanje

izkoriščanje gozdov, povezava s cestnim omrežjem Primorske, prevoz surovin in končnih iz-

Obrtno-industrijski sejem blaga za široko potrošnjo

delkov gospodarskih podjetij do železniške postaje v Skofji Lohci, nova gozdna cesta čez Jelovico, ki veže dolino z Bohinjem itd.) so po vojni ti mo-

Turistična razstava Gorenjske

V okviru V. gorenjskega sejma pripravljajo Turistično in olepševalno društvo iz Kranja turistično razstavo. S to razstavo hoče društvo seznaniti vse Gorenjce in vse obiskovalce s prirodnimi lepotami in zanimivostmi Gorenjske. Predvsem bodo skušali na razstavi prikazati obiskovalcem lepote manjših turističnih krajev, ki lahko prav tako kot Bled ali Bohinj nudijo našemu delovnemu človeku prijeten odih.

in zgodovinski spomeniki, spomeniki iz NOB in podobno. Le tako bomo lahko opravičili priznanje, ki ga je izrekel tovariš Tito, ko si je lansko leto ogledal lepo urejeno turistično razstavo, ki je bila prav tako v okviru Gorenjskega sejma.

Razstava obrtnih vajencev v Kamniku

Obrtni vajenci so ob koncu šolskega leta presenetili kamniško javnost z lepo urejeno razstavo svojih izdelkov kovinske, mizarne in krojaške stroke. Tudi druge obrti so bile sorazmerno zastopane. Razstava je od lani pokazala velik napredek. Najboljši učenci iz vsake stroke so bili nagrajeni z lepimi knjižnimi nagradami. Razstava je vzbudila veliko zanimanje in žela priznanje.

Odgovor na članek: Tako bi ne smelo biti

Vse pa ni tako črno

Članek »Tako bi ne smelo biti« objavljen v 26. št. »Glasu Gorenjske« so zadržniki, ostali občani ter športniki Dovja in Mojstrane več ali manj presenečeno prisluhnili. Pisec sam bolj črno gleda na Kmetijsko zadrugo, kakor pa zadruga na športnike — smučarje. Omenja, da se ti menda še snega lastijo, ni pa proučil vprašanja, koliko je zadruga prispevala športnemu društvu in ostalim organizacijam z materialnimi in finančnimi sredstvi, brezplačnimi prevozi športnikov in pomočjo pri skoraj vseh športnih prireditvah.

Največ je v članku govora o vrtaški planini ter planšarski staji na njej, češ da ne služi pravemu namenu. V poletnih mesecih služi pač pastirju ter živini. Skozi vse leto pa imajo v njej zavetišče številni gorniki, lovci, športniki. Sem pa prihajajo tudi pripadniki JLA, ki imajo tu smučarske tečaje. Slednji so pustili kočjo vselej v

zelo lepem stanju in redu. V mnogo slabšem pa so kočjo večkrat pustili nekateri smučarji, saj so se poslužili celo nasilja — viona — da so prišli v kočjo, čeprav je bil ključ na dvu metra oddaljeni smreki. Vsem tistim smučarjem, ki so to počeli, manjka osnovnih moralnih kvelitet športnika.

Ne drži, da leži pastir na golih deskah in si kuha na razpadlem štedilniku.

Skoraj smešen je odstavek, v katerem beremo, da so bili smučarji prisiljeni odločiti se za gradnjo svoje postojanke in to brez sredstev, katerih pa tako oddaljena postojanka ne zahteva malo, saj je treba popolnoma ves material znesti na ramah tri ure daleč. Splošno je tudi mnenje, da naj bi zadruga finansirala tako gradnjo, saj vemo, da družbeni plan OLO in družbena evidenca NB strogo določata in usmerjata kam se morajo stekati ustvarjeni skladi zadrug. Zadruga iz katerega-koli svojega namenskega sklada ne more poravnati niti brezplačne uslužnostne prevoze katerikoli organizaciji, temveč bremeniti vse to na plačilo sklad kolektiva. Brez prigovora pa lahko trdimo (to dokazujejo tudi dejstva), da je kmetijska zadruga pomagala s svojimi denarnimi sredstvi pri vseh gradnjah in delih na svojem območju, ki so bila v korist napredku kmetijstva in živinoreje. Precejšen delež pa je dobila tudi občina za socialne in komunale namene.

Vsak po svoje se bori in skuša doseči čimboljše uspehe. Težko pa je združiti v skupno gospodarjenje tako različne organizacije kot so športno društvo in kmetijska zadruga, saj tudi ostale, celo politične organiza-

stovj in seveda tudi cesta močno trpelj.

Prebivalci doline so že dostikrat opozarjali na izrabljenost mostov, ki so že v takem stanju, da so postali za promet čez nje življenjsko nevarni. Da bi preprečili morebitne nesreče, je bil promet s strani odgovornih organov zaradi popravil mostov že večkrat zaprt. Se nekaj so ukrenili, vendar to pomeni le prihod do dežja pod kap. Znake, ki označujejo nosilnost mostov in sicer v višini 10 ton, so zamenjali z oznakami, ki dovoljujejo prehod čez mostove le vozilom s težo treh ton. Če bi se po tem ravnali vsi šoferji, bi domala ves promet s Selško dolino prenehal. Tako pa se seveda odvijata potniški promet na ta način, da potniki pred mostovi izstopijo iz avtobusov, da ti lahko peljejo čez most prazni. To spominja na čas povojne obnove, ko smo tako potovali z železnico.

Da je treba mostove v Selški dolini obnoviti in dokončno osposobiti je menda razumljivo, saj si brez tega ne moremo zamisliti normalnega prometa, ki je s to dolino iz dneva v dan večji. Pa tudi naglega razvoja turizma v vsej Selški dolini, kateremu je spričo naravnih možnosti posvečena še vse premajhna pozornost, si brez urejenega prometa še zamisliti ne moremo.

A.

Strokovno ocenjevanje obrtniških izdelkov - 33% pobov na izdelavi

cije v Mojstrani ne kažejo pravega zanimanja za šport. Uprava Kmetijske zadruge Dovje — Mojstrana

Opomba uredništva
S pričujočim člankom, ki je odgovor na objavljeni sestavek Franca Hrasta »Tako bi ne smelo biti« objavljena v predzadnji številki našega lista, hočemo, da bi dobili naši bralci jasnejšo sliko o stvari in čuli obe strani zvana. Kakšno je dejansko stanje se sicer še kljub temu ne moremo točno ugotoviti, vendar mislimo, da so se stvari le razčistile.

Nad Tuhinjsko dolino se je utrgal oblak

Veliko razdejanje po neurju — Debela toča je prekrila polja — Milijonska škoda

V nedeljo popoldne je nad Tuhinjsko dolino divjala huda nevihta, ki pa ni povzročila večje škode, le v Zgornjem Tuhinju je strela na pašniku ubila dve kravi. V ponedeljek okrog 15 ure pa so se spet zbrali nad Menino planino črni oblaki. Ob silnem vetru se je utrgal oblak in voda je kar v potokih drla s hribov v dolino, grebla jarke in odnašala zemljo. Naenkrat je začelo rožjati po strehah. Kot oreh debela toča se je usula na ves gornji del doline od Šmartna do Motnika. Neusmiljeno je klesala sadno drevje in puščala polja. Kmalu je bilo vse belo. Za točo je spet pritiskala ploha. Potok Tuhinjski je takoj prestopil bregove in voda je drla po cesti. Tudi struga Nevljice je bila preozka, da bi vzdržala silen naval voda. Vsa Tuhinjska dolina je bila naenkrat poplavljena.

Na Kamnika so poklicali reševalce, ki so takoj prihiteli na pomoč. Na cesti od Šmartna proti Lazam si je gasilski avtomobil komaj utiral pot po 20 cm debeli plasti toče, ki jo je voda naplavila na cestišče. Gospodarska poslopja, hlevi in hiše ob Nevljici so bila pod vodo. Reševalci so pomagali, kjer je bilo najbolj potrebno. Vas Šmartno, ki leži na hribu, je bila od vseh strani obdana z vodo kot otok sredi razbesnega vodovja. V dve hiši na cestnem križišču je vdrla voda. Na Vasnem je pri Čevčevem mlinu porušila jez. V Šmartnem je odplavila voda 8 kub. m

hlo dov, ki so jih malo prej navozili iz bližnjega Rakitovca. Tudi drugod je voda odnesla velike količine lesa in ga naplavila po njivah in po cesti. Tudi mimo Kamnika je plavalo mnogo hlo dov, tramov in cepanice. Šele zvečer se je voda spet potegnila v svojo strugo, za njo pa je ostalo silno razdejanje, kakršnega še ni bilo v Tuhinjski dolini.

V terek je nudila dolina kaj žalosten pogled. V dolnjem delu doline, od Kamnika do Šmartna, ki ga je nevihta samo malo oplazila, je voda drla po njivah in jih zasula s peskom in zemljo. Najbolj so trpela polja ob strugi. Od Šmartna naprej pa je vsa žetev uničena. Polja so dobesedno omlačena, da se ne pozna, kaj je kje raslo. Na Hribarjevi njivi v Šmartnem je bilo še v terek popoldne 20 cm toče, ki jo je naplavila voda na pšenico. Cesta je povsod zaplavila in marskje je voda odplavila cestišče do temelja. Stoodstotno so uničena polja v vaseh Lazeh, Mali in Veliki hrib, Tuhinju, Selca, Golica, Češnjice; Sptinjal in Motnik. Središče vremenske katastrofe je bilo v Lazah. Sadno drevje je tod okleščeno do golih vej. Dve leti so že čakali na dobro sadno leto, pa je se je tudi to uničeno.

Ljudski poslanec in predsednik LOMO Kamnik Alfred Janko je že v ponedeljek popoldne in v terek dopoldne obiskal prizadete kraje in posredoval, da bi bila pomoč za ublažitev škode čim hitrejša.

Od petka do petka

Ves prejšnji teden je na našem notranjepolitičnem torišču potekel v znamenju zasedanja Zvezne ljudske skupščine. To zasedanje ni bilo pomembno le zgolj zaradi tega, ker so se obravnavala nadvse važna vprašanja našega gospodarskega življenja temveč tudi zaradi tega, ker je prvič stopil pred mikrofon naše Zvezne ljudske skupščine inozemski premijer. Ta dogodek je še toliko bolj pomemben, ker je bil to naš veliki prijatelj in eden izmed najuspešnejših pobornikov za mir v svetu, predsednik indijske vlade g. Džavaharal Nehru.

Nehru je govoril v skupščini

V svojem govoru je poleg drugega dejal: »Človek že tisočletja sodeluje v velikem delu. Človek je videl mnoge blaginje in mnoge tegobe, vendar pa je ustvaril velike civilizacije in kar je še važnejše, določene norme in vrednote človeškega nehanja, ki pomenijo bistvo civilizacije. Človek je izkoristil znanost in tehniko, da bi pojasnil skrivnosti narave ter tako povečal lastno silo in moč. To moč je uporabil za napredek človeštva. Zal pa je bila ta moč uporabljena tudi za slabe cilje in za razpadanje.

Zdaj smo na pragu tistega, kar imenujemo atomsko dobo. Veliki napredek na področju fizike in drugih znanosti je spremenil naše nazore o fizičnem svetu in nam dal slutiti neizmernost časa in prostora ter njuno medsebojno povezanost. Ta napredek znanosti je odprl nove vidike ter prinesel nove ideje, ta napredek postopoma spreminja način kako ljudje mislijo o svetu in celo o sami sebi.

Prva stvar, o kateri si moremo biti na jasmem, je torej, da vojna in sedanjí dobi ne more priti v poštev. To je ostanek barbarske minulosti, ki pa je za pametna človeška bitja zdaj brez pomena.

Če vojno in pot nastija izključimo, tedaj je edina pot, pot miroljubne koeksistence med deželami in poskusi, da svoje zadeve uredimo na miroljuben način in s pogajanjem.

Drugi dan zasedanja Zvezne skupščine pa je podal poročilo o gibanju našega gospodarstva v razdobju od januarja do maja letos, član Zvezne izvršne sveta Dobrovoje Radosavljevič. Dejal je, da je proizvodnja (industrija, gospodarstvo in gradbeništvo brez kmetijstva) od januarja do maja, v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta narasla za 27%. Industrijska proizvodnja je narasla v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta, letos v petih mesecih za 23%. V primerjavi z lanskim povprečjem pa je narasla samo za 9%, ker je industrijska proizvodnja v drugem polletju zmeraj živahnjša in ker se niso prišle do izraza nekatere pomembnejše industrijske panoge (industrija gradbenih pohanj, povečanje za 23% v obdobju januar — maj letošnjega treščin in živilska industrija), ki imajo velika sezonska nihanja. Povečanje za 23% v obdobju januar — maj letošnjega leta v primerjavi z lanskim je zato tako veliko, ker je bila industrijska proizvodnja lani zaradi velikih vremenskih nezdov v prvih treh mesecih znatno manjša. Vse kaže, da bo industrijska proizvodnja letos dosegla v planu predvideno povečanje za 14% v primerjavi z lanskim letom. V obdobju januar-maj letošnjega leta je imela za delo znatno boljše pogoje, tako glede preskrbe z reprodukcijskimi potrebščinami kakor tudi z električno energijo.

Gospodarstvo od januarja do maja

DRUŽINSKI POMENKI

Uživajmo sadje vsak dan!

Na trgu je že kar lepa izbira svežega sadja in gospodinje so večkrat v zadregi, ko se je treba odločiti za nakup tega ali onega. Vabijo jih češnje, jagode, borovnice in ribez. Treba je ustreči tudi različnim željam družinskih članov, danes enemu, jutri drugemu. Važno je predvsem, da jim nudimo čim pogosteje nekaj osvežujočega, pa naj bo to skodelica gozdnih jagod, ribeza ali borovnic.

Redno uživanje sadja nas krepi, ureja prebavo in pomirjevalno deluje na živce. Sadej nudi telesu bogastvo vitaminov in rudninskih snovi, ki so za ohranitev zdravja nujno potrebni.

Najbolj priporočljivo je uživati sadje v surovem stanju. Na ta način izkoristimo njegovo celotno vrednost. Pri kosilu in večerji ga denemo na mizo kot začetno jed, surovo ali pripravljeno v drugih jedeh. Tako npr. z njim lahko pripravimo razne cmoke, palačinke, kumpote, zavitke in solate. Utrujenim ljudem ponudimo sadje pred obedom, da da jih osveži in jim poveča tek. Majhnim otrokom, bolnikom in starim ljudem pa raje postrežimo s sokovi, ker so lažje prebavljivi.

Za žejne so zelo poživljavači sadni sokovi z mlekom. Na ta način združimo vitamine in rudninske snovi z ogljikovimi hi-

drati ter živalskimi beljakovinami. Z njimi dobi naše telo vse najvažnejše hranilne snovi v okusni in lahko prebavljivi obliki.

Za pijačo lahko izberemo jagode, borovnice, ribez ali marelice, jih sparisamo oziroma zmeljemo na mesnem stroju, nato pa po okusu osladimo in mešamo, da postane zmes tekoča rahla. Nazadnje med mešanjem dodamo še mrzlo mleko, in sicer vzamemo na 1 del pretlačene sadja 1 del mleka.

Dobre so tudi maline z mlekom. Pripravimo jih takole: 15 dkg malin ali robidnice potresemo s 5 dkg sladkorja in jih pustimo stati nekaj ur. Zatem jih pretlačimo ali dobro zmečkamo, jim dodamo še 10 dkg sladkorja, nato pa prilijemo zelo mrzlo mleko. Pijača je zelo okusna in nas bo močno osvežila.

Moda

Ljubek model poletne obleke, za progaste tkanine. Zivotek je komaj opazno podaljšan, krilo pa je nagubano.

Ob obisku prijateljev

Preprosti obiski prijateljev nas vedno prijetno razvedrijo in nam tudi ne povzročajo posebnega dela in skrbi. Kadar pridejo v hišo, jim po možnosti nekoliko postrežemo. Ponudimo jim črno ali belo kavo, čaj, vino ali žganje, poleti pa tudi sveže sadje in mrzle pi-

jače. Z majhnim trudom in razmeroma majhnimi stroški pripravimo tudi okusne obložene kruhke in spečemo še kako pečivo. Da pa se moremo obiskovalcem res čimbolj posvetiti, si uredimo to tako, da bomo imeli s streženjem čem manj opravka. Na posebno mizico zložimo že prej vso posodo, skodelice, kozarce, steklenice, priče in pribor. Mrzla jedila pa lahko že kar prinesemo na mizo, predem so gostje v hiši. Manj znanim gostom postrežemo mi, prijatelji pa bodo to opravili kar sami. Če ne izpijemo vsega narkrat, odložimo skodelice z nalito kavo ali kozarček z žganjem na mizo, ob kateri sedimo. Ko je posoda prazna, jo postavimo nazaj na servirano mizico. Ako pa vzamemo kruhek ali kosček pečiva, ga odložimo na desertni krožnik.

Mizo za obisk okrasimo s šopkom cvetlice. Tudi z njimi izražamo pozornost do svojih gostov, ki jih bo predvsem naša priaznost in neprizadljivost vedno znova privabljala v naš dom.

Enotna šola kriva slabih uspehov

Problem tako imenovane šolske reforme je danes gotovo eden najaktualnejših v našem javnem življenju. To ni vidno samo na raznih sejah, konferencah, zasedanjih itd., ampak se odraža tudi v časopisju, kjer se vse pogosteje polnijo stolpci z anketami, razpravami in članki.

Najbolj vidna in po svoje učinkovita pa je tozadevna anketa v štirinajstodnevniku »Naši razgledi«, ki mi je ravno vzbudila voljo in mi dala material, da se tudi sam oglasim ter dam nekaj — žal nestrokovnih — misli in pripomb.

S pričujočim sestavkom pa hočem dati vzpodbudo, da bi tudi v našem listu začeli manjšo anketo ali razpravo o reformi našega šolstva. Toda ne želimo, da bi se oglašali in dajali svoje nazore le prosvetni delavci (kar se je doslej vse preveč dogajalo) — predvsem bi radi posredovali mnenja vseh prizadetih in tistih, ki jih stvar zanima, ki pa nimajo neposrednega stika s šolo, torej staršev in raznih javnih in političnih delavcev.

S pričujočim sestavkom pa hočem dati vzpodbudo, da bi tudi v našem listu začeli manjšo anketo ali razpravo o reformi našega šolstva. Toda ne želimo, da bi se oglašali in dajali svoje nazore le prosvetni delavci (kar se je doslej vse preveč dogajalo) — predvsem bi radi posredovali mnenja vseh prizadetih in tistih, ki jih stvar zanima, ki pa nimajo neposrednega stika s šolo, torej staršev in raznih javnih in političnih delavcev.

1. Enotnost šole lahko razumevamo v socialnem pomenu, če v njej sedijo in se skupaj učijo otroci vseh različnih stanov.

2. Lahko jo pojmuje tudi v verskem smislu, če je šola skupna za različne vere, torej če imamo nevtralnó ali posveto šolo ali pa simultano šolo.

3. V spolnem smislu pa, če so šole enako dostopne moški in ženski mladini, če je uvedena koedukacija.

4. V učnem smislu je dosežena enotnost, če je vsem šolam skupen enoten vzgojni in izobraževalni smoter, ki temelji na skupni osnovi določenih predmetov.

5. V organskem pomenu pa takrat, če je dosežena medsebojna organska povezanost različnih šol, če je izgrajen tako enoten šolski organizem, v katerem je omogočen lahek prehod iz enega tipa šole v drugega.

6. Enotna v političnem smislu je uresničena takrat, če je šola v vsej državi enotno organizirana in zasleduje isti vzgojni cilj pod načelom: ena država — ena šola.

Iz tega vidimo, da je vprašanje enotnega šolstva zelo kompleksno in raznostransko, zato ni čudno, da je imelo v zgodovini najrazličnejše in številne nasprotnike. Nasprotovale je cerkev, ki je imela lastne šole, nasprotovale so fevdalci, kasneje meščansko-kapitalistična družba, nasprotovale so razni pedagogi itd.

Postopoma so se sicer stvari čistile in izpreminjale, vendar ker ni bilo ne družbenih ne materialnih pogojev, so nekateri pedagogi kmalu uvideli, da bo problem enotne šole (iz vseh vidikov) rešen dosledno šele v socialistični družbeni ureditvi. Vedeli so, da bo šole takrat moč enotno izbravnati izobrazbeni prepad med podeželskimi in mestnimi otroci, med revnimi in bogatimi sloji, med umskimi in ročnimi delavci itd.

ENOTNOST NASE SOLE

Temeljno spremembo — v primerjavi s predvojnimi stanjem — je naše šolstvo doživelo ob osvoboditvi. Tedaj smo dobili osemletno obvezno enotno¹⁾ šolo, katere zadnja štiri leta imajo rang nižje gimnazije. Torej vsak državlján naj bi absolviral ali 8 razredov tako imenovane osemletke (razširjene osnovne šole v tistih krajih, kjer ni pogojev za ustanovitev nižje gimnazije) ali 4 razrede osnovne šole in 4 razrede gimnazije, kar bi bilo oboje približno enakovredno. Ta odlok, oziroma izprememba je bila vsekakor revolucionarni korak naprej. S tem smo stopili na pot doslednejšega poenotenja splošne osemletne šolske izobrazbe.

Toda danes — po desetih letih — smo nekako prišli do spoznanja in zaključka, da bo tudi reformo treba reformirati. Enotnost naše splošne izobrazbe se je zamajala v temeljih in kakor vse kaže se mnogi (žal predvsem le prosvetni delavci) ogrevajo za to, da bi enotno vzgojo omejili le na štiri leta (ne na osem kot je sedaj) in da bi storili s tem korak nazaj na staro.

Zakaj takšne težave? Vzrokov je gotovo več.

1. Dejstvo, da v Sloveniji komaj 25 do 30% mladih ljudi opravi v redu osemletno obvezno šolanje, to se pravi, da končajo nekako na stopnji nižje srednje šole (vsi ostali pa običje v nižjih razredih), je gotovo eden glavnih vzrokov, ki so privedli do tega, da so prosvetni delavci kakor tudi ostali organi, pri-

čeli razmišljati o reformi našega šolstva.

2. Vzrok za sanacijo šolstva je tudi ugotovitev, da današnja šola še ne usposablja v zadostni meri otrok za življenje, ki ga narekujejo sodobne razmere.

3. Da je priliv kmečkega in delavskega naraščaja v vrste intelektualcev danes zelo majhen in se mora ta za družbo tako pomembna plast prebivalstva obnavljati večinoma sama iz sebe — kar čisto pripelje do negativnega razslojevanja.

4. Ker se je ugotovilo, da organizacija današnjega našega šolstva ne ustreza v celoti našim družbenim pogojem in da obstoji nevarnost, da bo šola, ki bi morala biti znanilec in predhodnik progresivnih idej, pričela zaostajati za družbeno stvarnostjo.

Kot smo že omenili pa je vzrokov več in ni da bi vse naštevati, kajti glavni argument v zahtevi po šolski reformi je vsekakor porazni učni uspeh na nižji gimnaziji. Za ilustracijo naj prikažemo uspehe na nekaterih nižjih gimnazijah na Gorenjskem v zadnjem šolskem letu: v Skoflji Loki ni izdelalo približno 26%, v Radovljici 42%, v Kranju 38%, v Kamniku 36% dijakov nižjih gimnazij.) Spričo tega, da to dejstvo kaže na res absurden razmerje naših nižjih gimnazijah, so zbledeli, ali pa ostali prezrti najčešče vsi drugi problemi šolstva. In se pravzaprav pod vzrokom za šolsko reformo tretira danes le slab učni uspeh. Tako je bila problematika zreducirana pravzaprav le na en problem. Ustabililo se je celo nekakšno splošno mnenje, da je kriv slabega učnega uspeha le naš šolski sistem, sistem enotne osemletne vzgoje. Torej zreducirana problematika našega šolstva se je po razpravah in debatah znašla pred poenostavljenim vzrokom, široka razmišljanja so se ustavila ob eni ugotovitvi: s spremembo organizacijske oblike šole naj se reši stanje naše splošne šolske vzgoje.

5. V organskem pomenu pa takrat, če je dosežena medsebojna organska povezanost različnih šol, če je izgrajen tako enoten šolski organizem, v katerem je omogočen lahek prehod iz enega tipa šole v drugega.

6. Enotna v političnem smislu je uresničena takrat, če je šola v vsej državi enotno organizirana in zasleduje isti vzgojni cilj pod načelom: ena država — ena šola.

Iz tega vidimo, da je vprašanje enotnega šolstva zelo kompleksno in raznostransko, zato ni čudno, da je imelo v zgodovini najrazličnejše in številne nasprotnike. Nasprotovale je cerkev, ki je imela lastne šole, nasprotovale so fevdalci, kasneje meščansko-kapitalistična družba, nasprotovale so razni pedagogi itd.

ANKETA

O tem, kako in zakaj je treba šolstvo reformirati ali naj ostane v starem enotnem sistemu 8-letne šole, je bila, kot smo že omenili, organizirana večja anketa v »Naših razgledih«, v kateri so prosvetni delavci podali svoja mnenja. Kolikor morem presoditi, se je večina izrazila proti enotni osemletni obvezni šoli.

Naj ponovno objavimo nekaj mnenj:

1. »... intelektualni potencial posameznikov v razvojni fazi od 9. do 15. leta se presenetljivo razlikuje. Zato bi bi-

la enotnost vzgoje sicer enemu delu gojencev v prid, drugemu — in to zvečina sposobnejšemu — nujno v škodo.«

(prof. M. Adičič)

2. »Mislim, da reforma ne bo mogla preprečiti v tej smeri, da bi ustvarila tak tip šole, v katerem bi velika večina otrok lahko uspevala. Če bi hoteli le doseči, bi morali nivo močne znižati.«

(Prof. F. Čemažar)

3. »Zato je nasilje, ne pa socializem, če silimo vse, da se uče točno isto in točno na enak način.«

(prof. O. Grahov)

4. »Zdi se mi, da niti po vsebinski niti po formalni plati ni za nižjo splošno izobrazbo potrebno šolanje, kakršnemu naj bi se privajali otroci, ki jih nameravamo usmeriti v akademsko poklicno. Zato sem z zgodnjó diferenciacijo, kmalu po desetem letu starosti.«

(prof. M. Hribar)

5. »Ker je izhodišče debate aprioristična trditev, da je enotna obvezna šola pridobitev narodnoosvobodilne vojne, je sproščena izmenjava mnenj precej spovedzana. Nihče namreč ne bi hotel rušiti pridobitve te borbe.

Kako je z enotno obvezno šolo v praksi? Ni je bilo, ni je in težko, da kdaj bo.«

(prof. V. Pachner)

6. Najbolj zanimiva, a žal malce nereena, pa je izjava univ. prof. dr. Andreja O. Zupančiča, ki je ponatiskujemo v celoti: »Na vrtnarstvo se sicer ne spoznam, vendar sem imel tako demokratično idejo, da sem jo brez odlaška zaupal prijatelju vrtnarju; kaj če bi uvedel za vse posevke enotno prst? Ekonomično in pravično — enaki pogoji za vse. Če bi se kakšen grmek slabše razvijal — sam si je kriv!

Prijatelj je kot napredni duh takoj doumel načelno važnost zamisli in bil voljan, da jo preizkuša. Samo nekaj je omenil, da bom moral morebitno škodo poravnati jaz...

V vrtnarstvu je torej stvar jako kočljiva. No, v šolstvu je pa dosti preprosteje: tu gre samo za mlade ljudi — kar poskusimo! In to brez skrbi, saj gre itak za načelo, ki je edino socialistično!«

(Nadaljevanje prihodnjíc)

A. CEBULJ

1) Posnemam po razpravi M. Bergantove: Pojem enotne šole in njegov zgodovinski razvoj.

2) Enotno v vseh smislih prej omenjene Stölzeljeve razvrstitve.

Ob razvitju prapora DPD „Svobode“ z Jesenic

Trbovelčani in Jeseničani si bodo izmenj li izkušnje

Razen po železarstvu, slove Jesenice tudi po kulturno-prosvetni dejavnosti. Najvrednejši predstavnik kulturno-prosvetnega življenja delavskih Jesenic je danes DPD »Svoboda«, ki vključuje deset odsekov in nad 300 aktivnih članov. Razen poznane in priznane godbe na pihala, moškega in mešanega pevskega zbora, gledališke družine itd., se je v letošnji sezoni izredno dvignila folklorna skupina, ki postaja ena najboljših v Sloveniji.

Člani jeseniškega DPD »Svoboda« in z njimi vsi Jeseničani se te dni pripravljajo na poseben praznik, ko bodo v soboto zvečer razvili svoj društveni prapor. Poleg ostalih gostov bodo prisostvovali kultur. prazniku Jesenice tudi trboveljski rudarji — člani poznanega »Slavéka« in mladinske godbe. Sprejem gostov bo na železniški postaji ob 17. uri, ob 20. uri pa bo v letnem kinu za Delavskim domom program v okviru razvitja prapora, ki ga bo izvajal jeseniški in trboveljski pevski zbor ter jeseniška in trboveljska folklorna skupina. Prapor bosta razvila kum Bogdan Knaflič, predsednik SZDL komune Jesenice in kumica Ana Čufar-

jeva, mati jeseniškega proletarskega književnika Tonea Čufarja. Kulturnemu programu bo sledil naslednjega dne skupen izlet na Planino pod Golico, kjer bo med drugim nastopila folklorna skupina jeseniškega DPD »Svoboda«. Z razvitjem prapora bo jeseniška »Svoboda« najprimerneje počastila spomin razpusta nekdanjih društev Svoboda v stari Jugoslaviji in najlepše utrdila vezi, med zasavskimi rudarji in gorenjskimi železarji, ki so bile trdne že za ustanavljanja in delovanja nekdanjih Svobod v predprilski Jugoslaviji. Sedaj, ko razvijajo jeseniški kulturni delavci svoj prapor, so med njimi rudarski tovariši, kot predstavniki kulturno-prosvetne dejavnosti Trbovelj.

Vez Jesenice-Trbovelje postaja vse močnejša tako na proizvajalnem, kulturno-prosvetnem in političnem področju, evi soada delavstvo in s tem pravičnejše omenjenih industrijskih krajev med prvoborce izgradnje socializma v naši novi Jugoslaviji. Razvitje prapora jeseniške »Svoboda« je nov prispevek k vse temnejšemu sodelovanju kulturnikov — delavcev Jesenic in Trbovelj.

Ob zaključku šolskega leta so razstavljali

Brez dvoma tvorijo osrednji problem nemotenega prometa v Selški dolni mostovi. Posebno važen je most na Praprotnem, ki je sedaj sicer zaslon popravljen. Nikakor pa ne bo smelo ostati samo pri tem popravilu, ampak bo treba slej ko prej obnoviti nekdanji železobetonski most. To obnovo narokuje predvsem povečani promet, ki je nastal s prikličitvijo Primorske na cestno omrežje LRS in z dograditvijo alpske ceste iz Selške doline v Bohinjsko dolino. Nujnost postavitve novega mostu, se je posebno ostro opazila pred nekaj tedni, ko je zaradi popravilnega tega objekta za več dni skoraj zastal promet po dolini, kar je marsikoga, ki je to komunikacijo podcenjeval, spravilo v začudenje.

Razstavljena učila, ki so jih prispevali Svet za prosveto in kulturo OLO Kranj in podjetja

Dokler ne bo ta osnovni problem, glede mostov rešen, seveda nima smisla razpravljati o tlakovanju in regulaciji celotne cestne relacije od Škofje Loke do Železnikov. Dobro prometne zveze in prvovrstna cestna, naj bi bila po mnenju mnogih, nekako nadomestilo za železnico.

Kar se tiče gradbene dejavnosti letos — ni posebne živahnosti, čeprav je seveda interes za individualne gradnje zelo velik. Manjka predvsem takih stroškov, ki bi bila preostorna

premočili obutev. Mnogo se tudi govori o nadržavljivi šole. S pridobitvijo enega nadstropja bi bil pouk lahko samo dopoldnev. Že to bi bila velika korist, da ne govorimo o drugih možnostih izrabe novih prostorov!

Ko omenjamo šolo, moramo poročati tudi o letošnjem zaključku šolskega leta. Ta zaključek je bil namreč združen z razstavo in akademijo v počastitev desetletnice osvoboditve. Na akademiji so sodelovale vse tri šole t. j. vaješka, osnovna šola in gimnazija. Zelo posrečena in ganljiva je bila živa slika »Talci« s pevsko točko Francke Lotrič v prireditvi upraviteljice Kranjčeve.

Glavni del zaključne proslave pa je bila razstava. To je bila brez dvoma prva pomembnejša razstava od osvoboditve, zato je bil tudi obisk izredno velik. Razstavo si je ogledala tudi predsednica Sveta za prosveto in kulturo tovarišica Smiljana Gostiša in šolski nadzornik tov. Pip. Razstavljena so bila res odlična ženska ročna dela. Izdelki so pokazali velik smisel deklet za vse vrste ročnih del, njihovo spretnost pri izdelavi, ki ima svoj izvor najbrž tudi v dolgoletni tozadevni tradiciji tega kraja.

Vso pozornost obiskovalcev je pritegnila razstava izdelkov tukajšnjih vajencev. Lepi izdelki so seveda istočasno tudi lepo in suha. Stanovanjska stiska se je opazno zmanjšala po večki prizadevnosti občin, ki je dala zgraditi stanovanjski blok za šolske uslužbence. V načrtu pa ima tudi novo stanovanjsko zgradbo za komunalne uslužbenke in urade. Tudi podjetje »Niko« bo za svoje obrate zgradilo novo veliko »varniško poslopje«. Raznih adaptacij je bilo seveda več, posebno na šoli, ki je z dvoriščne strani dobila prave drugega tona. To ne bo težko, ker je letos na razstavi kratkem odseku prav idealno nagnjen. Omenjena izboljšava je nujna zaradi tega, ker so si učenci od slabem vremenu, če ne drugod, ravno na šolskem dvorišču popolnoma

sprejevalo mojstrom, ki so vajece privedli do te stopnje dovršenosti. Razstavljeno so bili šiviljski, krojaški, čevljarški, kovaški, usnjarški, kolarski, sodarski, mizarški, fotografski in kovinski izdelki. Mimogrede naj ob tej priliki omenimo, da je bilo delo kovinarjev deležno posebne pozornosti in priznanja samega predsednika republike, ki je ob svojem rojstnem dnevu sprejel iz rok deputacije praktičen izdelek tovarne »Niko«, kot darilo, ter se skupaj z deputacijo tudi fotografiral.

Poseben oddelek je zavzemala razstava izdelkov udeležena gospodinjstevskega tečaja, ki ga je vodila prizadevna tovarišica Iva Jalen iz Radovljice. To je bila prava kulturna razstava, ki je celotno razstavo prijetno živela.

Tudi šole so razstavile številne in raznotere zanimivosti. Obiskovalce so zelo zanimala razna moderna učila, ki jih je šola poklonil Svet za prosveto in kulturo, slika maršala Tita z njegovim lastnoročnim podpisom, ki jo je šola prejela prav iz Beograda. Zanimivi so bili tudi grafikon o šolstvu na področju tukajšnje komunne itd.

Iz razstavljenih statistik je bilo razvidno, da je koncem letošnjega šolskega leta izdelalo 73 odstotkov gimnazijskih učencev in da se je 12 učencev vpisalo na srednje šole.

Ob zaključku šolskega leta na kranjski gimnaziji

Letnica MDCCCXCVII na gimnazijskem poslopu nam pove, da spada kranjska gimnazija med naše najstarejše gimnazije. Bila je tudi prva popolna Gimnazija na Gorenjskem. Število dijakov se iz leta v leto večja. V šolskem letu 1954/55 je bilo 761 dijakov, od katerih jih je izdelalo skupno 524 ali 68,93% in je ta uspeh skoro za 8% boljši od lani in za 14% od predlani. Seveda je razlika med uspehom v nižji in višji gimnaziji. V nižji gimnaziji je uspeh znatno slabši, ker je zlasti v drugem in tretjem razredu mnogo dijakov, ki čakajo le, da jim preteče doba obveznega šolanja. Tako je v nižji gimnaziji dokončalo razred 280 dijakov ali 61,95%, kar je za 3% več od lani. V višji gimnaziji je uspeh 79,84%, t. j. za 10% boljši od lanskega.

Z odličnim uspehom je razred dokončalo 8 dijakov in 6 dijakov.

V preteklem šolskem letu je bilo na kranjski gimnaziji 23 oddeikov. Najboljši rezultat in najvišji uspeh je dosegel VIII. a razred s 100%, za njim takoj VIII. b, na zadnjem mestu pa je II. b z 42,42%.

Zanimivo je število nezadostnih ocen iz posameznih predmetov v višji in nižji gimnaziji. Povsod je največ slabih ocen iz matematike. Medtem ko je takoj za matematiko v nižji gimnaziji najslabši rezultat v an-

gledišču, je v višji največ nezadostnih v nemščini. Zlasti se opaža pomanjkljivo znanje materinega jezika, saj je v nižji gimnaziji 45 in v višji 9 slabih ocen iz slovenščine.

Razveseljivo je, da se učni uspehi iz leta v leto boljšajo. Mnogo dijakov, zlasti takih, ki ne mislijo študirati na višjih šolah in so se do sedaj vpisovali v gimnazijo le zato, da jim preteče doba obveznega šolanja, se bo sedaj vpisalo v osemletke. Vendar se do te šole pojavlja še vedno neko neutemeljeno nezaupanje in je zato letos vpisov novih dijakov na gimnazijo še dokaj velik.

Ob koncu še nekaj besed o letošnji maturi. Maturanti so s svojo prizadevnostjo in marljivostjo pokazali zadovoljivo znanje. Od 60 osmošolcev jih je 8 imelo popravne izpite, 2 pa sta zaradi boleznih od mature odstopila. Pri pismenem izpitu so bili zavrženi 4, pri ustnem pa en kandidat. Tako je maturo opravilo 47 dijakov in sicer ena kandidatka z odličnim, 11 s prav dobrim, 26 z dobrim in 2 z zadostnim.

Šolska razstava v Naklem

Ob zaključku šolskega leta je Osnovna šola v Naklem pri Kranju priredila uspešno razstavo, kjer so učenci in učiteljstvo prikazali sadove svojega dela ne samo v zadnjem šolskem letu, pač pa tudi v 10 letih po osvoboditvi. Razstava je bila odprta 2 dni v vseh prostorih nedavno preurejene in prenovljene šole. Obiskalo jo je veliko število okoliškega prebivalstva in bilo v njo zelo zadovoljno.

Šolska mladina je razstavljala svoje izdelke: ročna dela, risbe, zvezke in ostalo. Šolsko vodstvo je poskrbelo za nazoren in pregleden shematski prikaz vrste šolskih vprašanj v tem okolišču. Ško šolske uspehe zadnjih let, socialno strukturo učencev, prebivalstva itd. Videli smo tudi nova učila in opremo šole ter nasprotno temu borne ostanke učil z predvojnih let. Razstava je pokazala koliko je šola v tem pogledu napredovala po osvoboditvi, posebno v zadnjih letih, predvsem z razumevanjem in pomočjo ljudske oblasti. Tudi izvenšolsko delo učiteljstva, ki je bilo prikazano na razstavi, ni bilo majhno.

F. D.

IVERI

GRUMOV »DOGODEK V MESTU GOGI« V CELOVŠKEM GLEDALIŠČU

Grumov »Dogodek v mestu Gogi« je prevedel v nemščini znana prevajalka slovenskih del Herta Kralj-Arko. Kot gost jo je režiral dr. Bratko Kreft in je v celovškem gledališču doživela 24. junija svojo krstno predstavo.

Uprizoritev slovenske drame v nemščini je vsekakor velik dogodek, saj so predstavo gledali tudi vidnejši zastopniki umetniškega in kulturnega življenja. Grumova igra je doživela velik uspeh, številno priznanje in med drugim dobila celo plaketo deželne vlade.

OTVORITEV NAJVEČJE LIKOVNE RAZSTAVE V LJUBLJANI

Preteklo nedeljo je bila v Ljubljani svečana otvoritev I. mednarodne grafične razstave. Otvoritvi so prisostvovali tudi številni politični in kulturni delavci ter člani nekaterih konzularnih in diplomatskih predstavništev.

Razstava je širok prikaz dogajanja v kulturnem — umetniškem življenju. Razen naših domačih umetnikov razstavljajo tudi umetniki drugih držav, zato je ta dogodek toliko večji in pomembnejši.

Naš slikar France Mihelič je dobil drugo nagrado za Američanom Landekom. — Razstavo je obiskal tudi romunski veleposlanik.

Ob zaključku dramske sezone v Kamniku

Razgovor s predsednikom sekcije

Preteklo nedeljo je »Mladi oder« DPD »Solidarnost« zaključil letošnjo dramsko sezono z mladinsko predstavo »Desetnica«. Predstava kot celota je bila povprečna. Videli smo dober material, ki bi potreboval močnejše režiserske roke. Iz teh mladih vrat bi se dalo dobiti marsikaterega igralca, ki bi okre-

pil ansambel starejših. Sodelovali so tudi gimnazijci, ki so igrali tudi že pri zahtevnejših predstavah in se v nedeljo dobro izkazali. To so bili sestra in brat Drole, Uršičeva, Gabrova, Sušnikova, Ravnikar, Debevec. Pri Drolevi ni ugajala dikcija, ki je ponekod bila že na pragu afektiranosti, Uršičeva in Sušnikova sta vili precej ljubkosti, Dare Ravnikar pa je zopet dokazal, da je že precejšen komik.

Zanimal sem se za preteklo dramsko sezono, pa sem se nepotil k marljivemu predsedniku dramske sekcije tov. Frenku Boltauerju, ki je rad ustregel na želji. Najin intervju je peševal nekako takole:

»Čaj menite o pretekli dramski sezoni v Kamniku in kako je z delom tujih — poklicnih režiserjev?»

»Naš dramski ansambel, 20 po številu, je sestavljen iz delavcev in uslužbencev, je po kvaliteti že na precej visoki stopnji. V preteklih dveh sezonah smo uspeli dvigniti kvaliteto gledaliških predstav na solidno raven. To nam potrjuje tudi kamniška publika in tudi gornjegradska, ki jo redno obiskujemo. Najkvalitetnejša predstava je bila nedvomno Harrisova »Molčeca usta« (režija S. Potokar, SNG), ki je zadovoljila tudi najzahtevnejše gledalce. O kamniški publiki pa moram reči, da je zaradi neposrednega stika z Ljubljano, kjer obiskuje predstave našega osrednjega

gledališča, postala bolj kritična in zahtevna. Tudi to je vzrok, da bomo morali vnaprej letno vsaj eno ali dve predstavi izvesti pod skrbno roko poklicnega režiserja, v lastni izvedbi pa bomo dali na oder lažja in manj zahtevna dela.

Nekaj mi, prosim, povejte o »Mladem odru«. — o naraščanju? Prav imaš, to je naš nadebudni naraščaj, ki se je letos prav lepo izkazal. To so kamniški gimnazijci, ki pod vodstvom profesorjev delujejo v DPD »Solidarnost«. Upam, da se bo marsikateri izmed njih uvrstil med starejše igralce. Zlasti »Mladega odru« je zlasti v tem, da odkriva igralske sposobnosti pri mladini.

Katere so največje težave, ki se borite z njimi?

Zelo težko je, ker igramo v dvoranah, kjer so vsak dan kino predstave. Tako smo imeli za »Molčeca usta« samo eno vajo na odru! Nimamo niti stalnega tehničnega osebja, inspicienta in šepetalca. Za sedaj opravljajo tehnično delo igralci, ostalo pa vodi naš marljiv Joco Adrinek.

Kakšni so vaši načrti za prihodno sezono? O tem nerad govorim. Le to ti lahko rečem, da bo prva na vrsti Priestleyeva drama »Inšpektor na obisku«, v ostalem pa, upam, da bomo zadovoljili gledalce. Skušali bomo tudi v prihodnji sezoni, ki jo bomo pričeli že v začetku oktobra, obdržati stik s tujimi režiserji.

Stane Simenc

Plodno delo MG z Jesenic

Ob zaključku letošnje gledališke sezone lahko zapišemo, da je delo Mestnega gledališča na Jesenicah obrodilo bogato žetev. Naštudirali so 3 del in z njimi nastopili 87 krat. Skupno je letos obiskalo te predstave okoli 17.500 gledalcev, tako, da odpade na eno predstavo povprečno 200 gledalcev. Naštudirali so naslednja dela: Tone Cufar »Polom«, Grimm-Skufca »Trnuljčica«, Priestley »Nevarni ovinek«, Krasna »Draga Ruth«, Petrovič »Ploha«, Tlemayer »Mladost pred sodiščem«, Herbert »Vsakih sto let« in Gregorc »Melodije srca«. Največ uprizoritev in tudi največ obiskovalcev je imela Janja Gregorcova opereta »Melodije srca«.

Razen predstav na domačem odru so gostovali Jeseničani v sezoni 1954-55 tudi v Kropi, v Kranju in na Ravnan, medtem ko se je gostovanje na Koroškem iz širje razširilo razlogov izločilo, kajti kljub prihodu jeseniških igralcev na Koroško predstave niso bile dovoljene.

Razen igralcev imajo velike zasluge v minuli sezoni režiser-

ji: Jože Tomažič, ki je režiral tri predstave, B. Čebulj, prav tako tri predstave in Marijan Stare dve predstavi. Jeseniško gledališče je sicer polpoklicno, vendar so njegovi uspehi največ plod idealizma in požrtvovalnosti posameznikov. Plačano je le upravno in tehnično osebje, igralci in ostali nastopajoči pa so le delno honorirani. Večina članov jeseniškega gledališča so delavci jeseniške Železarnice, zato so uspehi letošnjega in vsega dosedanjega dela Mestnega gledališča toliko večje vrednosti. Jeseniško gledališče bi zaslužilo, da bi občinstvo vsaj do vzgojnih predstav pokazalo večje zanimanje.

P. U.

Razstava slik JLA v Kamniku

Te dni je bila v prostorih nad knavarno v Kamniku razstava slik JLA v počastitev 10-letnice osvoboditve. Organizatorji so jo prav kulturno uredili in je bila lepo obiskana.

Najmarljivejša je gledališka sekcija

KUD »Tone Sifrer« je v Šk. Loki, razen šol, glavno gibalno kulturnega življenja. Združuje in usmerja vse, ki radi žrtvujejo del svojega prostega časa duhovnemu izživljanju. V njegovo delovanje so vključene gledališka in pevška sekcija, godba na pihala, orkester in knjižnica, medtem ko sta folklorna in likovna sekcija že lani zasopali.

Pred dnevi je društvo že imelo svoj letošnji občni zbor in ugotovilo precejšnjo delavnost, kljub temu da že po sami udeležbi članov na občnem zboru lahko ugotovimo, da delavnost društva iz leta v leto bolj peša. To pa tudi ni nič čudnega, saj bi mlade ljudi lahko iskali z lučjo (razen pri godbi), pa bi našli le tri ali štiri, ki so pripravljivi sodelovati. Zato društvo tudi bolj počasi stopa po poti uspehov. Vprašanja, ki so bila na občnem zboru najbolj pereča so: premajhno udeleževanje mladine, denar ter polov.

Ker ni denarja niso mogli nabaviti reflektorjev, zaves, kula, okna niso pobarvana, skozi ipranje pri vratih pihla in zato tudi letos še niso prebarvali dvorane, čeprav bi jo radi že

lansko leto in tudi instrumenti godbe na pihala še vedno niso odkupljeni.

Ob takem finančnem stanju si igralci razbijajo glave: denar in padec kvalitete, ali brez denarja toda kvaliteto delo za prazno dvorano (primer: »Za narodov blagor«).

S stoli je še večji križ. Stole kina je po vojni dobilo KUD. Stoli pa so vedno bolj škripali in je bilo treba kupiti nove, boljše stole. Novi ne škripajo, so pa neudobni, lahko bi jih prodali vsaj pod ceno. Najboljša je bila rešitev z razmaknitvijo novih stolov. S tem se bo povečala udobnost, toda stari stoli bi še vedno ležali na podstrešju naprodani.

In še nekaj o delu v preteklem letu.

Najmarljivejša je vsekakor gledališka sekcija. Šest premier je že lep dokaz dela. 28 predstav je obiskalo 6.438 gledalcev. Repertoar »Tartuffe«, »Trnuljčica«, »Ujez«, »Dobri vojak Svejka«, »Se pomnite tovariši« in »Za narodov blagor«. V delavnosti ne zaostaja godba na pihala. Priredila je 14 koncertov, igrala budnice in tudi na nekaterih svečanih pogrebih.

Marljivi dirigent Oskar Skulj je doslej že zbral v svoj kroj 23 godbenikov.

Knjižnico utesnjuje predvsem zopet pomanjkanje finančnih sredstev, sedaj ko se je preselila v nove prostore doma ZB. To lahko posebno nazorno vidimo iz številke letošnjega leta in prejšnjih let. Na primer: število članov je naraslo za 374, število izposojenih knjig pa je padlo za 59 knjig mesečno. Iz tega sledi, da so obiskovalci knjižnico takorekoč že prebrali.

Orkester je sodeloval pri »Trnuljčici« in štirikrat samostojno nastopil. Njegovo delo hromi predvsem to, da ga sestavljajo v glavnem učenci glasbene šole in le trije člani KUD.

V okviru društva je tudi Glasbena šola (ljudsko-prosvetna), katere glavna naloga je glasbeno izobraževanje preprostih, tudi starejših ljudi, ki v mladosti niso imeli te možnosti. Torej predvsem: gojenje glasbe za domačo uporabo. Letošnja javna produkcija pa ni pokazala velikih uspehov, mislim da predvsem zaradi preobilne popoklicne zaposlenosti učencev in neprimernih prostorov.

Občni zbor je izvolil nov upravni odbor; želimo mu predvsem, da bo znal pomladiti društvo, ga rešiti denarnih težav in razviti delavnost v vseh sekcijah.

Ustanovili so zvezo KPD za komunno Železniki

V Železnikih bo odselej sedež Zveze kulturno-prosvetnih društev za komunno Selško dolino, katero so pred kratkim ustanovili zaradi tega, da bi poživila in vsklajevala razvoj kulturno-prosvetnega dela v tej dolini. Največ uspehov na prosvetnem področju so dosegle doslej vaške knjižnice, ki so jih precej izpopolnili tudi z razumevanjem Občinskega ljudskega odbora v Železnikih, ki je v ta namen prispeval 100.000 dinarjev.

Gostovanje jeseniške »Svobode« po Primorski

Gledališka družina DPD »Svoboda« z Jesenic je koncem minulega tedna organizirala gostovanje po Slovenski Primorski. Gostovala je z Maeterlinčkovo dramo »Stalmondski župani«, s katero je žela tako na domačih deskah, kot na gostovanjih v bližnji okolici izredne uspehe. V četrtak zvečer so gostovali v Tolminu, v petek v Bovcu, v soboto pa v Logu pod Mangartom. V Tolminu vstopnice za predstavo sicer niso bile popolnoma razprodane, vendar je bila nabito polna dvorana v Bovcu in v Logu pod Mangartom. V vseh krajih so

želi jeseniški igralci izredno priznanje. Še poseben uspeh so doživeli v Logu pod Mangartom, kjer so prvi nastopali v novo dograjeni dvorani. Nad vse uspelo gostovanje je zasluga vseh igralcev, predvsem pa režiserja prof. Tomažiča, ki je naštudiral s članji DPD »Svoboda« nič slabšo predstavo, kot jih daje jeseniško mestno gledališče. Gostovanje je bilo za nastopajoče hkrati skromen izlet, ki pa je tudi utrdil delovanje gledališke družine jeseniškega DPD »Svoboda« in pripravil podlago za delovanje v prihodnji sezoni.

Kamničani, najboljši odbojkarji na Gorenjskem

Uspel „Športni dan“

Športniki iz Nakla so praznovali

Kot po vsej naši domovini, tako je tudi na Gorenjskem odbojka priljubljena športna igra skoraj po vseh naših mestih in mnogih še tako majhnih vasi. Vendar pa tako kvalitetnih odbojkarjev kot so v Kamniku, ni na Gorenjskem. Upamo pa, da jih bodo kmalu doneli odbojkarji iz Kranja, Kroke, Jesenic, Tržiča, Skofje Loke in drugod.

KAJ PA LETOS?

Račun brez krčmarja menda res nikdar ne drži. Še pred pričetkom letošnjega prvenstva v hrvatsko-slovenski ligi so (tako sem slišal) kamniški odbojkarji z različnimi računi in logaritmi izračunali, da postanejo lahko prvaki. Prvenstvo je končano in odbojkarji SSD Kamnik so po prvem delu tekmovanja ostali na zadnjem mestu. Zakaj, to je težko odgovoriti, še manj verjetno pa je, da bi se lahko zmotili pri računanju! Verjetno pa moramo iskati vzrok tega neuspeha samo v tem, ker Kamničani že od ustanovitve odbojcarske sekcije pa do danes niso imeli poklicnega trenerja, medtem ko ga imajo vsa ostala moštva v hrvatsko-slovenski ligi. Sicer so imeli letos tudi precej smeje, saj so zadnjih 5 srečanj izgubili z najtesnejšim rezultatom — 2:3. Prav iz tega lahko sklepamo, da Kamničani ne zaostajajo za svojimi nasprotniki kot kaže njihovo mesto na lestvici.

Zaključek vsega tega naj bi bil, da od kamniških odbojkarjev v prihodnosti skoraj ne moremo več pričakovati vidnejšega napredka, če ne bodo kmalu dobili poklicnega trenerja, ki bi jim izpopolnjeval tehniko obvladavanja žoge, taktiko, predvsem pa sistem igre, ki je značilnost vsakega moštva, o čemer pa pri-
stvenih tekmovanjih. Mladinci so tekmovali že na vseh dosedanjih republiških prvenstvih in so vedno zasedli tretje mesto,

Kamničanih kljub precej kvalitetni igri skoraj ne moremo govoriti.

Mladinke SSD Kamnik, ki so bile lansko leto republiške prvakine

ALI IGRAJO ODBOJKO SAMO ČLANI?

Ne! Odbojcarska sekcija v Kamniku ima še moštvo mladincev, mladink, članic in rezervno moštvo članov. Tudi ta moštva vsako leto z uspehom nastopajo v različnih prven-

stvih. Mladinke tekmujejo že od 1951. leta in so bile vse do lanskega leta na vseh republiških prvenstvih zadnje, lani pa so presenetile vse tekmovalce kot Kamničane, premagale vse nasprotnice ter postale republiške prvakine. Prav tako kot mladinke so tudi članice lani osvojile

Podeželjsko društvo »Partizan« iz Nakla pri Kranju je v okviru letošnjih proslav naših športnikov — 10 let v svobodi — priredilo 26. junija društveni »športni dan«. Isti dan so obhajali tudi majhen jubilej — 20-letnico športa v Naklem. Pred 20 leti so v tej majhni, toda lepi in prijazni vasi nedaleč od Kranja, delavski in kmečki fantje ustanovili prvi športni klub, v katerem so se zbirali nogometaši, smučarji in lahkotletci. Da je bil šport v Naklem že od vsega začetka na zdravi športni osnovi, dokazujejo iz leta v leto vedno večji uspehi, kar smo lahko videli tudi na nedeljski »športni dan«.

Dopoldne je bilo na društvenem športnem igrišču v Naklem atletsko tekmovanje. Med seboj sta s družbeni prehodni pokal pomerili ekipi mladincev in članov iz Nakla in sosednje vasi Strahinj, ki tvorita društveno enoto v TVD »Partizan«.

V 7 atletskih disciplinah je tekmovalo 35 tekmovalcev — članov in mladincev. Dvojboj je potekal v pravem športnem vzdušju in so bili kljub travnatemu igrišču doseženi zadovoljivi rezultati, ki dajo slutiti, da je v vrstah članov TVD »Partizan« iz Nakla nekaj zelo nadarjenih atletov.

KAKSNE NAČRTE IMAJO?

Če hočemo napredovati, moramo dobiti trenerja, tako pravijo kamniški odbojkarji. Prav gotovo za to peče vprašanje kamniških odbojkarjev ne bi smelo biti nikjer ovir, temveč jih je treba kar se da premagati. Razen tega želijo, da bi imeli svoj igrišči čimprej ograjeni, saj morajo zaradi tega skoraj ves dan pripravljati igrišče, da je spodobno za nastop. Boje se pa tudi, ker je neograjeno igrišče skoraj nemogoče varovati, da bo potrebno vedno več denarja in truda za primerno ureditev. Zato je skoraj nerazumljivo, zakaj so sredstva, ki so jih imeli, porabili za gradnjo stanovanja za gospodarja, ki bo čuval igrišča, kot kopalnice in igrišča za tenis, čeprav bi bilo verjetno mnogo pametneje ograditi tisto, kar že imajo. Toda nihče se še ni pri tem vprašal, kaj bo čuval gospodar, kajti igrišča bodo lahko do tistega časa v takem stanju kot je danes nogometno igrišče.

Najvažnejša »stočka« načrtov za prihodnost kamniških odbojkarjev pa je: V drugem delu tekmovanja v hrvatsko-slovenski ligi morajo člani in članice nadoknaditi tisto, kar so izgubili v prvem delu. Prav gotovo si tudi Kamničani žele, da bi njihovim predstavnikom v odbojki in istočasno edinim predstavnikom z Gorenjske, uspelo te načrte uresničiti tako da bi se kamniški odbojkarji tudi v prihodnji tekmovalni sezoni borili za točke v hrvatsko-slovenski ligi. **FaBo**

V vsako leto pa je prvenstvo republike vseh tovarn, ki izdelujejo vse vrste papirja in razne kartone. Tekmujejo v osmih disciplinah in sicer v nogometu, odbojki, plavanju, namiznem tenisu, šahu, lahki atletiki, streljanju in kegljanju. Na vseh dosedanjih prvenstvih so športniki delovnega kolektiva Papirnice — Količevo nastopali z velikim uspehom, saj so bili dvakrat drugi in enkrat tretji

Uspehi športnikov Papirnice-Količevo

Za vzgled vsem športnikom, članom delovnih kolektivov, je prav gotovo lahko delovni kolektiv Papirnice — Količevo. Delavci tega kolektiva z velikim veseljem gojijo skoraj vse športne igre. Vsako leto prirejajo tekmovanja med posameznimi obrati, razen tega pa so pomerili svoje moči tudi že v mednarodnih srečanjih. Pred kratkim so gostovali v Avstriji, kjer so se srečali s športniki tovariši iz Glognitza in bili v treh disciplinah premagani samo enkrat.

Vsako leto pa je prvenstvo republike vseh tovarn, ki izdelujejo vse vrste papirja in razne kartone. Tekmujejo v osmih

V Predosljah so ustanovili TVD »Partizan«

Preteklo nedeljo je bil v šoli v Predosljah pri Kranju ustanovni občni zbor Telesnovzgojnega društva »Partizan«, katerega se je udeležilo 70 članov in mladincev, prijateljev telesne vzgoje in športa.

Občni zbor je izvolil upravni odbor društva, v katerem so prevzeli naloge poklicni učitelji, pripadniki Ljudske milice in mladina. Sprejeli so tudi društvena pravila in program dela za letošnje leto. Med drugim so si zadali nalogo, da bodo na zemljišču, ki jim ga je kot last splošno-ljudskega premoženja dodelil v uporabo ObLO Predoslje, takoj uredili igrišče za odbojko in druge športne igre. V renovirani dom (ko bo dograjen), bodo dobili tudi svoj prostor za telovadnico in društvene prostore. Sprejeli so tudi sklep, da bodo telovadno orodje, ki je ostalo iz časov pred vojno in iz prvih let po osvoboditvi, popravili in dopolnili.

Na ustanovnem občnem zboru so bili tudi zastopniki Okrajne zveze TVD »Partizan« za Gorenjsko iz Kranja, ki so družstvu obljubili pomoč pri začetnem delu. Prav tako pa bodo morali tudi krajevni oblastni organi in SZDL družstvu priskočiti v pomoč z materialnimi sredstvi in tako pomagati, da bo to novo društvo, 28. na Gorenjskem, čimprej zaživelo in v tem delavsko-kmečkem kraju v bližini Kranja zajelo čimveč članov in mladine. **F. D.**

V balkanski štafeti je zmagala ekipa Strahinja, pred štafeto Nakla.

V metu kopja in bombe je prvi mesti pri mladincih osvojil Janez Fajan (Naklo), pri članih v metu kopja Franc Kunčič (Strahinj) in pri metu bombe Edo Snedec (Naklo).

V skoku v višino je pri mladincih prvo mesto osvojil Franci Črnilec (Naklo), v skoku v dalj pa mladinec Rok Štros (Strahinj), dočim je pri članih pri skoku v višino zmagal Franc Jošt (Naklo) pri skoku v dalj pa Peter Križaj (Naklo).

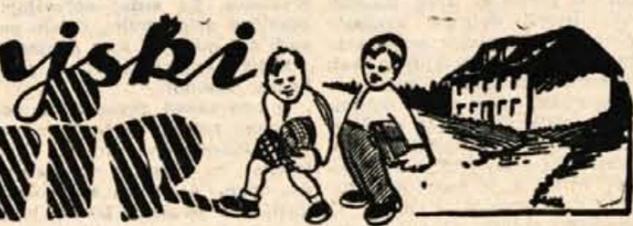
V skupnem točkovanju je ekipa Nakla premagala ekipo Strahinja z rezultatom 209,5:192,5 točk in s tem prvič osvojila prehodni atletski pokal društva. Popoldne je bila na sporedu pionirska pokalna nogometna tekma med pionirji TVD »Partizan« iz Nakla in pionirji iz Dupelj. Zelo lepa in živa igra se je končala z zmago pionirjev iz Nakla (4:0). S tem so pionirji Nakla prvič osvojili društveni prehodni pokal.

Kot zadnja prireditev »Sportnega dne« je bila na sporedu še nometna tekma članov domačega društva in sicer moštva »oženjenih« in moštva »neozoženjenih«. V moštvo starejših je nastopilo tudi nekaj članov društva, ki so že pred 20 leti začeli aktivno gojiti šport v Naklem, predvsem nogomet. Tekma je bila lepa in je zadovoljila blizu 150 gledalcev ki so bili z rezultatom 4:3 v korist »oženjenih« zadovoljni.

Z uspešno izvedeno prireditvijo so tudi športniki v Naklem dostojno proslavili »10 let športa v svobodi« in svoj 20-letni športni jubilej. **F. D.**

Člani so se letos bolj držali za glave kot pa nabirali točke

Člani so se letos bolj držali za glave kot pa nabirali točke

Kako je velikan naredil planino

(Angleščica pravljica)

V Angliji je v bližini nekega kraja planina, za katero misli ljudstvo Wallesa, da jo je naredil velikan iz tega kraja.

Velikan je sovražil predsednika tega kraja in vse njegove prebivalce. Zato je sklenil zajeti bližnjo reko in tako povzročiti poplavo, ki naj bi potopila vse mesto.

Velikan se je odpravil, da bi izvršil ta svoj sklep, noseč na ogromni lopati zemljo. Za seboj je imel že več milij in še vedno je iskal pot v mesto. Najbrž je zgrešil pot, ker je hodil ves dan, ne da bi prišel v mesto.

Sonce se je že nagnilo k zapadu, toda stari velikan je še vedno sodel pot bremenom. Ali bo sploh kdaj prispel?

V tem sreča nekega čevljarja. Čevljar je nosil preko ramen torbo s starimi čevlji. Bil je v mestu, da zbere stare in raztrgane čevlje in jih odnese domov, da jih popravi.

Velikan mu reče: »Povej mi, prijatelj, koliko je še do mesta?«

»Do mesta?« mu odvrne čevljar. »Kaj hočete v mestu?«

»Sklenil sem zajeti bližnjo reko«, odgovori velikan, »s tem prgiščem zemlje hočem potopiti vse mesto s prebivalci vred.«

To moram preprečiti, pomisli čevljar. Če bo velikan izvršil svoj naklep, bom izgubil vse svoje stranke. Moram ga nekako odvrniti od tega.

Tedaj reče velikanu: »Nikoli ne boste prispeli v mesto, ne danes, ne jutri. Poglejte! Pravkar prihajam iz mesta in sami lahko vidite, koliko čevljev sem raztrgal na svoji poti.«

Odpre torbo in pokaže velikanu vse stare čevlje.

»No, potem moram odnehati.«

Je dejal velikan. »Zelo sem se trudil in ne morem še naprej nositi te lopate z zemljo. Kar tukaj jo bom odvrnil in odšel domov.«

Velikan odvrže zemljo prav tam, kjer je stal, odstrani z lopato zemljo, ki se je nalepila na njegove čevlje in potem ni nihče več slišal o njem.

Toda na mestu, kjer je velikan stal in odvrnil prst, je nastala velika planina, ki stoji tam še danes. Tudi zemlje, ki jo je stresel s svojih čevljev, je bila tolikšna gomila, da je nastala od nje majhna planina, ki je še danes poleg velike planine.

Zajec in njegova senca

Sprehodil se je zajec po soncu in nenadoma opazil senco, ki sta jo metala na tla njegova velikanova uhlja. Pomislil je, da stoji pred njim velikanova rogata zver. Prestrašil se je in začel bežati. Pa ga je tudi na begu neprestano spremljala njegova senca in strah je postajal večji in večji.

Nazadnje se je zajec srečno

zatekel v senco gostega grma, kamor niso mogli prodreti sončni žarki. Tudi njegova senca je izginila. Seveda je zbežal tudi strah. Ko se je v hladni senci pod grmom oddahnil in odpočil, je ves srečen vzkliknil:

»Moja sreča, da imam tako urne noge, brez njih bi me tista rogata zver gotovo raztrgala.«

Darujmo kri!

Prostovoljno in brezplačno krvodajalstvo se izvaja sistematično že več let v vsej Sloveniji, v kranjskem okraju pa se bo letos od 14. do 31. julija.

Namen krvodajalstva je poznejša transfuzija krvi, s katero se pri sodobnem zdravljenju v bolnišnicah rešuje življenja ali pa pomaga pri zdravljenju otrok, porodnic, ponesrečenec in bolnikov z različnimi krvnimi, notranjimi in nalezljivimi boleznimi, pri zdravljenju raka, težjih opeklinah in težkih operacijah. Namen in pomen krvodajalstva bodo v večjih delovnih kolektivih pojasnili zdravniki, drugod pa posameznikom aktivisti Rdečega križa ki bodo nabirali prostovoljne krvodajalce s posebnimi nabiralnimi polami. Krvodajalce v delovnih kolektivih bodo zbirale sindikalne podružnice, ostali pa se lahko prijavijo tudi pri odborih Rdečega križa.

Darovalce krvi je lahko vsak zdrav človek v starosti od 18 let dalje. Vsak krvodajalec da četrt litra krvi in prejme potem brezplačno okrepilo: klobaso s kruhom, konjak, čaj ali črna kava in pismeno zahvalo Rdečega križa.

Pred odvzemanjem krvi bo vsak krvodajalec brezplačno zdravniško pregledan, pri čemer se bo

lahko pričel o svojem zdravstvenem stanju, še posebno glede krvi, pljuč in srca.

Odvzem krvi ni škodljiv, pri visokem krvnem pritisku pa je celo potreben in koristen. Organi, ki proizvajajo kri, po odgaši krvi živahneje delujejo, odvzeto kri pa organizem nadomesti v 30-45 dneh.

Krvodajalstvo bo izvedla posebna ekipa Zavoda za transfuzijo krvi iz Ljubljane, ki ima s seboj vso potrebno opremo, pod vodstvom Okrajnega in občinskih odborov Rdečega križa s sodelovanjem ljudskih odborov, organov zdravstva in vseh množičnih organizacij, zlasti sindikatov.

Za odvzemanje krvi so predvideni naslednji centri: Cerklje, Gorenja vas, Kranj, Predvor, Skofja Loka, Trzin, Železniki in Žiri za dotične in sosedne najbližje občine. Iz občin, ki niso krvodajalska središča, bo ekipa Zavoda za transfuzijo krvi pripeljala krvodajalce z lastnim avtomobilom v najbližji center in nazaj. Če katera občina sama zbere 120 krvodajalcev, kar je dnevna zmogljivost ekipe, bo odvzem krvi možen posebej v dotični občini.

Odvzem krvi bo opravljen v zdravstvenih domovih, večjih obratnih ambulantah, šolah ter zadružnih domovih in sicer ob torkih, sredo, četrtek in petkih, lahko že od 5. ure dalje.

Z ozirom na važen pomen transfuzije krvi, so vabljeni vsi, ki so pripravljeni pomagati človeku v svojo krvjo, da darujejo po četrt litra krvi, s čimer bodo dokazali visoko človečansko in državljansko dolžnost. Pri tem pa naj jih spremilja zavest, da bodo darovano kri prejeli povrnjeno, če jih zadene kakšna nesreča ali težja bolezen.

Iz sodnih dvoran

Janez Kokalj iz Mlake v Poljanski dolini je precej velik kmet, kljub temu pa je segel po tujem lesu. 2. maja je v gozdni parceli Podvrh v Jarčjem brdu posekal 7 smrek (v skupni izmeri 2,5 m³), katero uživa Ana Gartner. Vrednost lesa znaša cca 10.000 dinarjev. Kokalj je pred sodiščem navajal, da je gozd, v katerem je posekal smreke, njegov in da ga uživa njegova rodbina. Medtem pa so pričle povedale nasprotno in sicer, da je sedaj upravičena do uživanja tega gozda Ana Gartner. Sodišče ga je obsodilo na 15 dni zapora, predvsem ob upoštevanju okolištin, da je bil za slično dejanje že enkrat kaznovan 1954. leta.

Večkrat smo že omenili v naši rubriki, da je sekanje macesna brez posebnega oblastnega dovoljenja prepovedano tudi v lastnih gozdovih, vendar se tega lastniki gozdov ne držijo. Tako se je moral ponovno zagovarjati pred sodiščem Martin Dobovšek iz Sidraža pri Cerkljah, ki je meseca marca posekal v domačem gozdu en ma-

cesen. Obsojen je bil na 20 dni zapora pogojno za dobo dveh let.

Matija Kelenc iz Zg. Bistrice pri Murski Soboti je 5. maja bell pisarniške prostore v KZ Bukovca. V dopoldanskih urah je šel enkrat v nasprotno hišo, pred hišo na majhni mizici pa je opazil cekar, iz katerega je vzel ročno uro v vrednosti cca 10.000 din, katera je bila last Marice Tavčar. Na glavni razpravi je Kelenc skušal stvar prikazati drugače in sicer, da je uro našel na tleh ob mizici, da jo je hotel vrniti, vendar pa so mu pričle povedale nasprotno. Za tatvino ure je bil obsojen na 3 mesece zapora.

Franc Gorican iz Trziča se je moral zagovarjati pred sodiščem zaradi ogrožanja javnega prometa. Dne 11. 4. t. l. je v dopoldanskih urah vozil s tovornim avtomobilom po cesti Putterhof - Trzin tako neprevidno in nepazljivo, da je v vasi Zg. Dolina zavil s ceste na levo, podrl cestno ograjo, dva panja in zdrsil pod cesto. V kabini je imel še dva sopotnika, Sodi-

šče je ugotovilo, da je dejansko prišlo do te nezgode zaradi Gorican, ker ni bil dovolj previden pri vožnji. Ob upoštevanju okolištin, predvsem to da še ni bil kaznovan, ga je sodišče obsodilo na 3 mesece zapora pogojno za dobo 3 let.

Dva strokovna tečaja v Železarni

Železarna Jesenice se v resnici zaveda velike naloge pri vzgajanju kadrov za lastno in ostala metalurška podjetja. Številne kadre je vzgajala vsako leto v Metalurški industrijski šoli in s številnimi tečaji. Tako je v letošnjem šolskem letu organizirala 14 različnih tečajev, ki so trajali od enega do šest mesecev. Obiskovalo jih je skupno 1182 delavcev in nameščencev. Poleg številnih dijakov in študentov iz raznih šol naše države, ki prakticirajo v podjetju tudi po dva meseca, je organizirala Železarna Jesenice v juliju dva tečaja in to žerjavovodski in splošni tečaj za tečajnike iz Črne gore. Prvi tečaj obiskuje okrog 70 tečajnikov, drugega pa okrog 30 polkvalificiranih valjavcev iz Železarne Nikšič.

Požar zaradi strele

Med silno nevihto, ki je bila pretekli teden v Kamniku, je strela udarila v gospodarsko poslopje posestnika Mavricija Lužarja v Šmarci. Dopoldne so spravili na svišli še zadnje seno prve košnje, zato je ogenj, kljub naltvu, imel dosti netiva. Poslopje je bilo takoj v ognju. Iz hleva so rešili le živino, ostalo pa je postalo žrtev ognja. Ostršeje gospodarskega poslopja so šele letos obnovili in ga prekrili z novo opeko. Ker se je med nevihto pokvarila električna napeljava, niso mogli v Kamniku takoj dati znaka s si-

reno. Misleč, da gori tovarna tessenin v Šmarci, so prišli takoj na pomoč ljubljanski gasilci.

Pri zadnjem požaru v Kamniku je motorka odrekla zaradi trenutne okvare na motorju in ne zaradi pomanjkanja bencina. Gasilci, ki so prišli iz stranske smeri, pa so bili neveljski gasilci. Maslili so, da gori tovarna keramika, pa so zavili v Sp. Mekinje in nato prišli čez mekinjski most. S svojim spretnim in uspešnim delom so mnogo pripomogli, da je bil ogenj tako hitro zadušeno.

Gibanje prebivalstva

Rojstva: Marija Dimčev, tov. delavka iz Kranja rodila hčerko; Marija Zupanec, tov. delavka iz Kranja rodila sina; Bernarda Kaltenekar, gospodinja iz Kranja, rodila sina; Frančiška Tičar, gospodinja iz Kranja rodila sina; Ivana Sodnikar, delavka iz Kranja rodila sina.

Umrli so: Miha Košnik, roj. 26. 10. 1947 v Kranju, sin pismonoše, umrl dne 2. julija 1955 v Kranju.

Poročili so se: Marijan Korencan, posestnik in Marija Eržen, hči posestnika; Stanislav Dolinar, kovač in Vida Pavc, delavka; Stojan Duganžija, oficir iz Boh. Bele in Emilija Soštarič, tkalka; Marijan Novak, strugar in Alojzija Bogataj, tkalka.

Seminarji za mladinske voditelje

Okrajni komite LMS za Gorenjsko pripravlja v avgustu več seminarjev za mladinske voditelje. Najprej bodo v seminarjih mladinci iz podjetij, nato vajeniških in tudi srednjih šol. Poslednji seminar bo za mladinske voditelje srednjih šol iz vse Slovenije. Seminarji bodo v Bohinju, izmenoma po 10 dni, od 1. avgusta dalje.

Kadrijo Ljubljana

Poročila poslušajte vsak dan ob 6., 7., 12.30, 15., 19. in 22. uri. Oddaja »Zeleni ste« poslušajte ob nedeljah ob 13.30 uri in vsak delavnik ob 15.15 uri. »Gospodinjki nasveti« vsak dan ob 7.30 uri. »Kmetijski nasveti« in »Kmetijska univerza« vsak delavnik ob 13. uri. »Pregled tiska« pa vsak dan ob 6.30 uri.

Nedelja, 10. julija: 8.00 Otroška predstava - James Krüss - Mitja Mejak: Pevsko tekmo - vanje zajcev na Goljavi (ponovitev). 9.30 Zbori pojo slovenske narodne pesmi. 10.00 Družinski pogovori. 12.00 Pogovor s poslušalci. 13.00 Pol ure za našo vas. 15.30 Po naši lepi deželi - Zvone Kržišnik: Goriška Brda po toči. 18.00 60 minut razvedrila iz Radia Sarajevo - IV. oddaja. 19.30 Radijski dnevnik. 22.15 V svetu ritmov in melodij.

Ponedeljek, 11. julija: 6.35 Lahki spored izvaja Mariborski pihalni ansambel p. v. Draga Lorbecka. 7.30 Cicibanom - dober dan. 14.30 Novi filmi. 16.20 Iz slovenske glasbene literature: Primož Ramovš: Scherzo za klavir in orkester - Janez Matičič: Simfonija v e-molu. 18.00 Na straži: Sovražniku ni uspelo. 20.00 30 minut južnih ritmov. 20.45 Simfonični koncert Radia Ljubljana - Bruno Bje-linski: Koncert za klarinet in godalni orkester - Marjan Lipovšek: Simfonija za veliki orkester. 22.15 Domači ansambli v plesnem ritmu.

Torek, 12. julija: 6.35 Vesele in poskočne domače pesmi in

Kino

Kino Naklo: 9. in 10. julija francoski film »Parska kartuzija«. Predstave ob sobotah ob 20. uri in ob nedeljah ob 19. uri. Kino »Krvavec«, Cerklje: 9. in 10. julija amer. film »Klown«. Predstave ob sobotah ob 20.30 uri in ob nedeljah ob 17. in 20. uri.

Plesi. 13.10 Glasbeni mozalk (pester spored operne in solistične glasbe). 14.30 Zanimivosti iz znanosti in tehnike. 16.00 Utrinki iz literature - Bogdan Čipič: Novela. 18.00 Zdravstveni nasveti. 20.00 Po Dolenjskem in Beli Krajini v narodni pesmi. 21.00 Radijska igra - Ciril Kosmač: Kadeška (prva izvedba).

Sreda, 13. julija: 6.35 Slovenske narodne pesmi poje Planinski oktet in Tri Polonce. 7.30 Pisan drobšč za pionirje. 12.00 Nekaj Dvoržakovih Slovenskih plesov. 16.20 César Franek: Simfonija v d-molu. 18.00 Družinski pogovori. 18.45 Zunanje politični feljton.

Četrtek, 14. julija: 6.35 Plesi jugoslovanskih narodov. 7.40 Popevke in ritmi. 12.00 Operetne melodije. 14.30 Modni kotiček. 14.40 Ljudske pesmi iz Prekmurja v prireditvi Danijela Gruma poje Mariborski komorni zbor p. v. Rajka Sikoška. - 18.00 Domače aktualnosti. 18.50 Ljudsko-prosvetni ozbornik. - 20.00 »Četrtek večer« domačih pesmi in napevov izvajajo priljubljeni ansambli in solisti.

Petek, 15. julija: 7.30 Cicibanom - dober dan! - 7.45 Igra kvartet Jožeta Kampeča. 13.10 Tisoč zabavnih zvokov (lahka, operetna, filmska in zabavna glasba). 14.30 O športu in športnikih. 16.00 Utrinki iz literature - W. Saroyan: Drzni mladenič na letecem trapezu. 18.00 Zanimivosti iz znanosti in tehnike. 18.10 Z našimi solisti in skladatelji. 20.30 Tedenski zunanje-politični pregled. 21.30 Igra plesni orkester Radia Ljubljana.

Sobota, 16. julija: 6.35 Pred mikrofonom so Kmečki godci in Avsenkov trio. 12.00 Pol ure s Češko godbo p. v. Boruta Lesnjaka in tamburaškim orkestrom ljubljanskih »Svobod« p. v. Malika Sijakoviča. 14.00 Reportaža s kolesarske dirke »Po Hvat-ski in Sloveniji«. 16.20 Iz oper in baletov. 18.00 Okno v svet. 20.50 Zabaven sobotni večer.

100 uspehov na 1 oglas

v našem tedniku

OBJAVE - OGLASI

RAZPIS

za sprejem učencev (moških) v Industrijsko gumarsko šolo »Sava« v Kranju v šolskem letu 1955-56. Ind. gumarska šola »Sava« pri tovarni gumijevih izdelkov »Sava« v Kranju je šola, ki pripravlja izučeni gumarski kader. Šola traja 3 leta. Učenci imajo praktično delo v tovarni 4 ure dopoldne, teoretični pouk pa popoldne. Učenci I. razreda dobijo mesečno nagrado din. 1.500.-, II. razreda din. 2.000.- in III. r. din. 3.000.-. Po uspešno opravljenem zaključnem izpitu imajo absolventi zagotovljeno zaposlitev v tovarni gumijevih izdelkov »Sava« v Kranju.

Pogoji za sprejem so naslednji:

1. da so učenci duševno in telesno razviti;
 2. da so uspešno dovršili dva razreda gimnazije ali 6 razredov osnovne šole;
 3. da niso mlajši od 14 in ne starejši od 17 let.
- Prošnje za sprejem, kolekovane z din. 30.-, izpišek iz matične knjige, šolsko in zdravniško spričevalo, sprejema ravnateljstvo do 5. septembra 1955.
- Šola ima svoj internat, v katerem se učenci lahko hranijo in stanujejo. Vzdrževalnina je din. 3.200.- mesečno.
- Učenci imajo možnost za kulturno izživljanje, šport in šah. Ravnateljstvo Industrijske gumarske šole »Sava«, Kranj

RAZPIS

Okrajni odbor ZB NOV Kranj razpisuje štipendije za otroke padlih borcev in žrtev fašističnega terorja in to za učence strokovnih šol in učence v gospodarstvu, za učence srednjih šol, učence pripravljalnega razreda, za študente na univerzi, visokih šolah in akademijah.

Učenci, dijaki, študenti, ki bodo vlagali prošnje za štipendije pri Okrajnem odboru ZB NOV Kranj morajo predložiti naslednje dokumente:

1. Potrdilo, da so jim starši padli v NOB ali da so žrtev fašističnega nasilja.
2. Potrdilo o imovinskem stanju, stanju družine, ki ga vzdržuje in o stopnji sorodstva s to družino.
3. Potrdilo o višini družinske pokojnine oziroma invalidnine in skupni znesek, ki ga družina prejema kot otroški dodatek.
4. Potrdilo o uspehu v šoli in vpisu v šolo.
5. Mišljenje in predlog osnovne oziroma občinske organizaci-

je ZB o nujnosti dodelitve in o višini štipendije.

6. Kratek življenjepis prošilca.

Zahtevane podatke je treba poslati na Okrajni odbor ZB NOV Kranj do 1. sept. 1955. Interesenti s področij LOMO Kranj, Sk. Loka in Trzin vlagajo prošnje na mestnih odborih ZB, kjer stanujejo. - Okrajni odbor ZB NOV Kranj.

RAZPIS

Upravni odbor Zdravstvenega doma v Kranju razpisuje mesto instrumentarke v Ontološki ambulanti v Kranju. Plača po uredbi, dopolnilna plača po pravilniku.

Pravilno kolkovane prošnje je dostaviti upravi ZD Kranj, Poljska pot 8. Nastop službe takoj.

Razpis

Zdravstveni dom Bled razpisuje službeno mesto za: I. babico (službovanje v Zdravstveni postaji Boh. Bistrica za okoliš Boh. Srednja vas).

Kvalifikacija: dovršena babiška šola z uspešno opravljenim izpitom.

Plača: osnovna plača po uredbi, dopolnilna plača po pravilniku o plačah.

Reflektantke naj vložijo prošnje (kolekovina din. 180.- in din. 95.- v gotovini) do najkasneje 15. julija 1955 na Zdravstveni dom Bled.

Delavska kultura društvo »Svoboda« Trata pri Škofji Loki Vas vabi dne 10. julija 1955 ob 9. uri na prve velike atomske dirke na otroških skirojih. Tekmujejo najboljši vozači od 40-100 let starosti, izpod 40 let pa nad 100 kg težine. Ves potek tekom se vrši ob spremljavi škofjeloške godbe.

Ljubitelji »atomskega humorja« vabljeni! - Odbor

MALI OGLASI

Prodajmo kozo, dobro mlekarico. Fajfar Franc, Sp. Brniki 36, Cerklje.

Ugodno prodajmo slamoreznico, skoro novo, predvojni izdelek. Naslov v upravi lista.

Krasno skrinjo, nad sto let staro, prodajmo. Naslov v upravi lista.

Izložbena okna, kompletna, steklo in rolete, prodajmo. Naslov v upravi lista.

Ugodno prodajmo brzoparilnik 70 litrski, malo rabljen. Naslov v upravi lista.

Hišo, enostanovanjsko, z obrtnim prostorom v Kranju, vse vseljivo, prodajmo. - Naslov v upravi lista.

Prodajmo dobro kobiljo z nekaj tedni starim žrebetom po ugodni ceni ali zamenjam za dobrega konja. Hrovat Viktor, Kamnana gorica 21.

Prodajmo omaro za obleko, posteljo, kuhinjsko kredenco, mizo, štedilnik za vžidavo in sobno peč. Rogelj, Primsko v 21.

Prodajmo hišo v bližini Smidnika, Poizve se Vrje 54. p. Medvode. Cena 700.000 dinarjev.

Vajenca takoj sprejememo. Franc Sotlar, vodovodni instalater in klepar, Lesce 118, Mobil.

Takoj dobi službo elektrovarilec. Stanovanje zagotovljeno za samca. »Elan« - Begunje pri Lescah.

Iščemo skladiščnika za gotove izdelke in surovine. Prednost imajo Trzičani in okoličani. - Plača po dogovoru. Nastop službe takoj ali 1. avgusta 1955. Vse informacije se dobe v pisarni podjetja Pekarija Trzin, lahko tudi pismeno.

Sprejememo več ročnih ključavničarjev vojašcine prostih in komercial, korespondenta(-ko) z znanjem stroještisa in stenografije, lahko tudi absolvent trgovskega tehnikuma - začelnik. Plača po tarifnem pravilniku - dogovoru. Javiti se na upravi podjetja. - Puškarna, Kranj.

Sporočamo, da Putnik organizira vsako nedeljo izlet v Slap-Savico ter na Bohinjsko jezero. Ako še niste izkoristili te priložnosti, da se popeljete s čolni po Bohinjskem jezeru in pogledali Slap-Savico izkoristite to priložnost in prijavite se Putniku. Cena izleta stane samo 700 din. Po želji Putnik rezervira in prekrbi v Bohinju tudi kosilo. Izrabite to priložnost in oglejte si ta prelepi del naše domovine.

Tudi skušinski izlet z avijoni od Lesce-Bled do Reke Vam preskrbi Putnik in organizira vsako nedeljo. Poizkusite vožnjo z najmodernejšimi avijoni in veselo boste presenečeni.

Vse informacije dobite pri Putniku Kranj.

Poleg tega sporoča Putnik še, da bo v mesecu septembru organiziral izlet in sicer v Gorico-Milano-Beneke-Trst. Potovanje bo trajalo 3 dni s Putnikovim avtobusom cena izleta pa bo z vso oskrbo 5.900 din.

Putnik Kranj

Poziv vsem delavcem in uslužbencem, ki jim je prenehalo službeno razmerje z našim podjetjem, bili na so zaposleni pri nas v oktobru, novembru in decembru 1953, da se javijo zaradi izplačila razlike 80% plač. - Vsi upravičenci naj se javijo v roku enega meseca po objavi tega poziva, ker jim v nasprotnem primeru pravica do razlike zapade.

Kranjsko gradbeno podjetje - Kranj

NAJDALJŠI SONČNI MRK V ZADNJIH 1250 LETIH

Najdaljši sončni mrk, kakršen je bil tudi že pred 1250 leti, to je leta 705, je bil 20. junija na Južnem Pacifiku. Ob tej priložnosti so se na planinskih vrhovih Ceylona, Burme, Indokine in Filipinov zbrali številni astronomi iz zapadnoevropskih držav in Sovjetske zveze. Mrk je trajal 13 minut. Se daljši sončni mrk od tega pa bo, kot so izračunali astronomi, leta 2168.

ZUZELKE ODKRIVAJO RAKA

V Južni Ameriki živi posebna vrsta žuželk, ki sesa kri in prenaša razne bolezni. Do danes se ni nihče slutil, da bi te žuželke lahko koristile sodobni medicini. Pred kratkim so ugotovili, da so zanesljivi diagnostiki nevarne bolezni — raka. V njihovih želodcih se namreč izsesana kri skristalizira v pravokotne kristale, če pa je kri od bolnika z rakom, imajo ti kristali povsem druge oblike. Strokovnjaki menijo, da se to zgodi zaradi neke nepoznane materije, ki jo izločajo notranji organi bolnika.

NEPRICAKOVANO SREČANJE

Nihče ni pričakoval tega, kar se je pred kratkim zgodilo v Kennewicku (ZDA) med Paulino Walker in njenim oslom Fiddelnom. Paulina je prodala svojo živalco nekemu farmerju, ker ga ni mogla več vzdrževati. No, zvesti osel se ni mogel pomiriti s selitvijo v 150 milj oddaljeno farmo od Kennewicka. 8 dni je romal na svoje bivše bivališče in se je s triumfalnim »ii-aaa« pojavil pred svojo gospodarico. Po tem dogodku je skoraj polovico prebivalcev Kennewicka priskočilo na pomoč in Paulina lahko še naprej vzdržuje svojega zvestega prijatelja.

REDEK PRIMER

V Los Angelesu se je že štirinajstič poročila Nina O'Malley, ki je pred tem dobila uradno razvezo s svojim trinajstim možem. Nina je stara 44 let, a prvič se je poročila ko ji je bilo 16 let. Vsak nov zakon je bila grenkejša življenjska preizkušnja od prejšnjega. Njen najnovejši mož je trgovec z avtomobil. Po končani slovesni poročni ceremoniji, je sodnik z ironičnim glasom želel »mladi« nevesti vso srečo in da bi bil to ja zadnji zakon. Nina mu je odgovorila: »Tudi jaz sem bila pri vsaki poroki v to prepričana!«

NAJVIŠJI TELEVIZIJSKI STOLP

Najvišji televizijski stolp bodo zgradili v Belgiji, ki bo dvakrat višji od Eiffelovega stolpa v Parizu. Visok bo 640 metrov. Stolp bo zgrajen v Bruxellesu na prostoru kjer bo 1958. leta Mednarodna razstava in mora biti dograjen do otvoritve te razstave. Po dosedanjih načrtih bo ta stolp v središču zelo obsežne evropske televizijske mreže in bo služil za televizijo.

SLIKAR BREZ ROK

Madeleine Jars, ki živi v Grenobleu v francoskih Alpah, se je posvetila slikarstvu, čeprav je brez rok in tudi brez nog. Copič drži med zobmi in ustvarja številne akvarele in olja, za katere je bila že večkrat nagrajena na slikarskih razstavah. Za eno sliko potrebuje približno mesec dni, če dela vsak dan tri ure. Barve meša s posebnimi instrumenti, katere ji izdeluje njen oče. Madeleine, čeprav je 100 odstoten invalid, s prodajo svojih del vzdržuje tudi svoje, že precej stare starše.

VTISI IN DOŽIVETJA

Z igralsko skupino po Poljanski in Selški dolini

Lepo, jasno popoldne je bilo, je to kotlino z vasjo, ki je kakor položena med hribe. Tu, pri tej vasi, se stikajo žuboreči gorski potoki, ki se prelivajo po hribovskih strminah, skalnatih kanalih ter globočah in se zbirajo v novo, še večjo silo. — Še malo naprej se žuborenje potokov le še malo sliši iz daljave. Tedaj po gozdu odmeva-jo mnogoteri pičji glasovi. Clovek bi v hipni zamaknenosti skoro pozabil na svojo dolžnost. Toda že smo v dvorani in gledamo nastopajoče! Rokovnjači samozavestno prihajajo na oder, zavedajoč se svoje moči in razbojniškega poslanstva, ljudstvo napeto spremlja vsak prizor in dogodek, povsod je nestrpna tišina. Najbolj glasben je Blaž Mozol, ki večkrat vstaja izza mize, zabavlja in izziva, in jo končno le stakne. Strašni rokovnjaški poglavar Grogga upa v lučnem svitu sanjati s kmečkim dekletom o ljubezni in srečni prihodnosti. Ljudstvu je ta sanjavi, toda obenem tudi neustrašeni junak, ob njegovi Polonici, najbolj všeč...

Kar hitro se zvrsti pred nami sedem scen, ko rokovnjači končno maščujejo krivico, prizadeto njihovega poglavarja, in povzročitelja kaznujejo. — Zavesa pade zadnjikrat, igralci in gledalci so se oddahnil. Ko se je zvečer spuščal naš avto po dolini, je zapuščena vesela pesem in utihnili šele v Poljanah, ko so v pozni noči zamirali zadnji odmevi visoko v gorah...

Sovodenj! Motor je utihnil. Vedri in nasmejani igralci so veselo poskakali z avtomobila in znosili prtjago v garderobo. »He, pozdravljeni! Mislili smo, da vas ne bo?« se je smejal prijazen predsednik KUD. »Vse potrebno smo vam že pripravili«, je dodal tov. Srečko. Res, ko smo stopili na oder, je bila prva scena že postavljena. Presenetili so nas zlasti prijetni zvoki domače glasbe, ki so prihajali iz dvorane. »Vidite, brez godcev smo in vendar je pri nas vedno dovolj muzike.« Pogled skozi odprtino med zavesama nas je prepračil, da ti zvoki prihajajo od zvočnikov, pritrjenih na stenah dvorane. Toda ne samo dvorana, vsi prostori združnega doma, ki so ga zgradili pred leti, so ozvočeni. Ta dom predstavlja zares pravo žarišče gospodarskega, kulturnega in družabnega življenja v tej osamljeni hribovski vasi, saj imajo tu svoje prostore: zadruga s prodajalno in pisarno, občinski ljudski odbor, KUD s knjižnico in dvorano, pa tudi družbene organizacije najdejo tu prostore za seje in zborovanja.

Izmenjali smo nekaj misli o kulturnem delu in ugotovili, da je njihova igralska družina precej delavna. V zadnjih letih so uprizarili več iger in z njimi veliko gostovali. »Treba bo nekoliko razširiti oder ter ozadje odra, ker manjka prostora. Ta potreba se pokaže pri vsaki predstavi«, so pripovedovali tovariši iz Sovodnja.

Do predstave je bilo še nekaj časa. Pohitel sem h garderobi in pokukal skozi vrata. Igralci, ki nastopajo v prvem dejanju, so se mrzlično pripravljali za nastop. Tisti pa, ki jim je čas dopuščal malo oddiha, so pohiteli ven, v naravo. — Zares lepo je tod, kadar sonce osvetljuje

»Tovariši, v nedeljo pa v Selško dolino«, nam je veselo sporočil predsednik KUD. »Seveda, šli bomo samo v Selca, v Zeleznikih so nam predstavo odrekli. Baje so se zbal, da bo z rokovnjači preveč opravka in sitnosti; no, morda jih pa po krivem obsojamo!«

Ni bilo treba dolgo čakati, ko je prišel zaželjeni čas. Spet smo vpregli svoj voz, toda tokrat smo jo ubrali v nasprotno smer. Ze smo se spuščali vzporedno s tokom Poljanskoce, ko se nam je nenadoma pokazal skrivnostni gradič, skrit pod gostim smrekovim gozdom na desnem bregu Sore. To je poslopje, ki spominja na nekdanje posestvo Ivana Tavčarja — Visoko. Zgradili so ga loški glavariji v 16. stoletju. Domaščija je nehoté zajadrala v preteklost in se ustavila pri junakih Visoke kronike. Pred nami so zaživel strašni Polikarp, nesrečni Iztok, plemenita in dobra Margareta, prevzetni in ošabni Wulfing, hlapec Lukež, protestantska Pasaverica, Jošt Schwarzkobler... pridem pote... ter razni drugi dogodki in prizori iz te znamenite zgodovinske kronike Kaianov z Visokega.

Na nasprotni strani, vrh majhnega griča, pa se je osamelo dvigala veličastna cerkev z dvema stolpoma, Sv. Volbenk, ki so jo naši mojstri stavbarji zgradili v baročni dobi.

Ko smo se peljali skozi ozko ulico Skofje Loke, je zavel stariški dih nekdanjih cehovskih

časov, ko je še cvetelo obrtništvo. Selška dolina! Ze pri vožnji skozi ozko sotesko človeka iznenadi prelep razgled na strma pobočja Lubnika. Na skrajnem koncu doline pa zapira širo ravan veličastni dvoeglavi Rativoec. Prav drugačno ozračje vlada tu. Čuti se bližina višjih planin, zato ima ta dolina v primeri s Poljansko bolj planinski značaj. Prijazna vasica Selca zapira širši dolinski lok, ki se začneja že pri Bukovici, in je obenem najširši ravninski kompleks v dolini. Vzorna in lična naselja, v katerih žive kot mravičje pridni ljudje, so pravi ponos kraja. — Končno nas sprejme vas Selca, sredi urekrasnega Selškega polja, dobra dva kilometra naprej pa Češnjica in Zelezniki, stisnjeni na bregovih zožene Sore. To je središče nekdanjega fužinarstva, ki se je tu obdržalo do konca 19. stoletja, dokler ga končno ni izrinila industrija.

Zvečer so v Selški dvorani spet zaživele odrske deske in ljudstvo je trumoma polnilo dvorano... Tovariš Franc Fojkar, tamkajšnji šolski upravitelj, nam je preskrbel vse potrebne predmete za opremo odra in tako omogočil naši igralski skupini nemoteno igranje. Nočni hlad nas je objel, ko smo se zarili v temno, oblačno noč, stisnili smo se drug k drugemu in menda presanjali ali prespali vso pot do Poljan... J. Bohine

V dobi kubizma

»Kako naj Vam naredim portret, ko pa stalno menjate izraz obraza?«

Ali veste, da...

...preteče slon v desetih sekundah skoraj 110 metrov, lev pa v eni noči nad 100 kilometrov dolgo pot!

...pade v eni sami poletni noči na 1 ha travnika okoli 8000 litrov rose?

...si je slavni in največji umetnik vseh časov, veliki Leonardo da Vinci, sam izdelal vse orodje, ki ga je potreboval za svoje umetniško delo?

...že izdelujejo vrsto zavojev, ki se ne lepijo na rane. Zavoji so iz bombaža in so na notranji strani prevlečeni s plastičnim tvorivom, ki se imenuje »stef«.

...je mornarica v Združenih državah Amerike že začela uporabljati radar posebne vrste, ki loči domača letala od sovražnih. Pokaže jih v različnih barvah. Na radarskem zaslonu te naprave lahko opazujejo predmete pobarvane v trem različnih barvah.

Miha Klinec: BEG

Marica je še vedno brskala po torbici. Treba je bilo pridobiti čas, vsaj toliko časa, da se bo vlak ustavil in da bodo lahko Rosita, John, Irwing in Danica izstopili.

Visokorasli gestapovec je postal nestrpen. Kolegu je naročil, naj ostane pri dekletu, sam pa je odšel proti izhodu in odprl vrata na mostič med vagonoma.

To je Marico zaskrbelo. Izmed papirjev v torbici je izvlekla izkaznico in opravičujevaje se rekla glasno, da jo je slišal tudi visokorasli gestapovec:

— Tu jo imam. Tu!

In res. Gestapovec se je vrnil in motril izkaznico. Motril natančno, kakor da bi bila izkaznica ponarejena. Pa ni bila. Bila je prava, izstavljena na Jesenicah in s podpisom župana Karla Luckmanna, starega nemškega petokolonca, ki ga je pred dobrimi dvema leti kaznovala sredi dneva in sredi Jesenic partizanska krogla.

Medtem ko je gestapovec motril izkaznico, se je vlak ustavil. Ubežnika, Rosita in Danica so izstopili in se oddaljili od postaje. Rosita je odločila, da bodo nadaljevali pot s prihodnjim vlakom.

— Kovček je izgubljen, je rekla z obžalovanjem.

— Prava reč! Da le mi nismo! — sta rekla Angleža hkrati.

Pa tudi kovček je prispel srečno mimo gestapovcev. Marica ga je opazila in ga odnesla na dogovorjeno mesto, brž ko je izstopila na Jesenicah. Nesla ga je mimo zavaljenega gestapovca Zwicka, stoječega na pragu kolodvorske restavracije. Ne da bi trenila, je šla mimo šefa gestapa Clemensa Druscheja, ki ga je srečala pred postajo, ko je hitel v svoj urad v bivšo Stanovnikovo vilo, kjer je za zločinec odločal o življenju in smrti mnogih, premognih jeseniških ljudi. Ko bi jo ustavil in ji velel, naj odpre kovček, bi ta nemški rabelj zagledal dve angleški uniformi in mladi Marici bi se v nekaj dneh izteklo življenje za židovi begunjskih zaporov.

Agent, ki mu je vodja oddelka za zatiranje partizanstva in rodialne uporniške dejavnosti Fritz Adler ukazal, naj aretira Helgo Stolzer, je imel smolo. Helge ni našel. Stanovanje je bilo zaklenjeno in soseda — gospa Teisinger — je vedela le, da je gospodična odpotovala. Če bi gospod, ki jo išče, prišel pol ure prej, bi jo našel doma. Se to je povedala, da gospodična ni mogla iti daleč in se bo zvečer prav gotovo vrnila, ker ima jutri službo.

— Potem se bom vrnil zvečer, — je rekel agent, ne da bi povedal gospe Teisinger, zakaj je iskal gospodično Helgo. Vljudno se je poslovil in zahvalil. Potem je odšel.

Neprespanega in nestrpnega Fritza Adlerja je agentovo sporočilo še bolj razkačilo. Dežurnemu je ukazal, naj vse

razpoložljive agente pošlje na Beljaško cesto in se od tam ne smejo gani nikamor, dokler mu ne privedejo Helgo Stolzer. Potem je dal telefonsko poklicati arhivarja in ko je ta prišel, mu je ukazal, naj poišče akte o zadevi Helmuth Stolzer, ki so ga aretirali takoj po zasedbi Avstrije in ga poslali v Dachau, kjer je končal v krematoriju.

Arhivar se je začudil, kaj je pičilo Adlerja, da zahteva akte o človeku, od katerega je ostala le pečica pepela. Rekel pa ni nič. Čez pol ure se je vrnil z zahtevano mapo.

— Zelite še kaj? — je uslužno vprašal.

— Ne. Lahko odidete...

Arhivar je šel, Adler pa je sedel za pisalno mizo, na kateri je ležala gumijevka, ki jo je prej pripravil za Helgo. Odrinil jo je na rob, razvezal mapo, prekrižano z rdečo črto, kar je pomenilo, da človeka, o katerem govorijo shranjeni papirji, ni več med živimi.

Zatopil se je v papirje. Bral je:

»Helmuth Stolzer, rojen 17. novembra 1899 v Celovcu, elektromonter, vdovec, enega otroka — hči Helga...«

— Nisem se motil. Helga je hči tega sovražnika nemškega naroda.

In bral je dalje:

»...socialdemokrat, udeleženec rdeče vstaje 1934. leta, zaradi sodelovanja s komunistom ing. Wallischem, ustreljenem po zadušitvi vstaje, obsojen na dve leti težke ječe. Imil zvezo tudi s štajerskimi komunisti, med njimi z brati Piecka, ki se jim je po porazu rdeče vstaje posrečilo pobegniti v Jugoslavijo. Glej prilogo jugoslovanske policije!...«

Fritz Adler je postal poročilo, ki ga je poslala jugoslovanska policija v zvezi s pobegi avstrijskih revolucionarjev v Jugoslavijo:

»Zaradi nemirov, ki bi utegnili izbruhniti med tukajšnjim delavstvom, vam bratov Piecka ne moremo izročiti, dasi bi radi ugodili vaši zahtevi, ker so prav tako nevarni naši družbeni ureditvi kot vaši. Ugotovili smo, da stanujejo trenutno pri Julki in Albinu Piberku na Jesenicah (oba vidimo v seznamu državljanov, osumljenih komunizma), s katerima so bratje Piecka v sorodu. Zasedli smo tudi, da jeseniški delavci zbirajo zanje prispevke...«

— Hm. Iz tega lahko sklepam, — je pomislil Fritz Adler, — da ima Helga znanca na Jesenicah in ti so seveda zdaj kot komunisti pri banditih. Dragocena sled, ti dokumenti. Dajo mi slutiti, da je Helga banditska zaupnica.

Bral je dalje o Helmuthu Stolzerju, o poteku vstaje in se zasmeljal: